

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugo-
slaviji 80 Din, za
inozemstvo 100 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
Istoip. peti vrsta
mal oglas po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
a Pri večjem r
naročilu popus
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka
in dneve po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravnitva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Jezik-politika

Zadnje dni smo v belgrajski »Politiki« videli značilno karikaturu »Politična situacija na koncu Radičevega jezika«. Na sliki vidimo, kako ima Sv. Pribičević Radičev jezik privezan na ogromni vrvi in se trudi z vso močjo, da bi ta jezik spravil nazaj v usta. Radičev jezik je postal simbol njegove politike in politike Radič-Pribičevićeve zveze. Osnovna črta te politike je, da sploh nima nobene črte. Kakor jezik opleta po potrebi in brez potrebe.

Včerajšnja belgrajska poročila so nam zopet povedala, da je Radič izključen od 3 sej narodne skupščine. Izključen, ne morda radi obstrukcijskega govora, tudi ne radi kršitve poslovnika ali uporabe ostrih parlamentarnih sredstev, ampak izključen radi osebnih žalitev. Radi osebnih žalitev je bil izključen šef druge največje parlamentarne skupine, to je gorostasnost, ki ponižuje prizadetega tako zelo, da bi je niti silni in dalekosežni nameni in cilji takega političnega ravnanja ne mogli opravičiti. Ker je zakrivil tako dejanje vodja stranke, je osramočena z njim vsa stranka in obe stranki, ki sta sedaj v zvezi in nosita odgovornost za Radičeva dejanja.

Če točneje pogledamo položaj s stališča Radič-Pribičevićeve zveze, pa sploh ni najti nobenega razloga in nikakega smisla za tako početje. Proračunska razprava je. Dolžnost parlamentarne opozicije bi bila, da stvarno kritizira proračun, ravnanje vlade in posamezne proračunske postavke. Tej svoji prvi in najvažnejši dolžnosti v parlamentarnem delu sploh, se je Radič-Pribičevićeva opozicija letos odrekla. Ona enostavno pri proračunski razpravi ne sodeluje. To je sicer najkomodnejše, toda resnemu parlamentarcu nepristojajoče stališče.

Radič in Pribičević sta se letos omejila na to, da pred vsako sejo stavita par nujnih predlogov, tam govorita o vsem mogočem. In o tem, kar trenutno država najbolj potrebuje, to je državni proračun, o tem molčita. Še več: SDS in HSS naravno iščeta priložnost in konflikt, v katerem skupščinsko predsedstvo mora nastopiti in ju izključevati. Pred nepoučnim volivcem ta groba demagogija morda malo zakriva popolno nesmiselnost in brezplovnost kmetske koalicije, pri resnem državljanu pa vzbujajo kvečjemu pomilovanje ali pa jezo nad strankami, ki tako grdo zlorabljajo ljudsko zaupanje.

Jezik-politika je bila vedno taka. Spominimo se, kako je bila konsternirana slovenska javnost, ko je Radič prostodušno izjavil, da ni republikanec in nikdar ni bil, ampak je priporočal republiko hrvatskim kmetom samo iz demagogije.

Vsi smo bili tedaj konsternirani in ogorčeni, tudi »Kmetijski list«, glasilo sedanje SKS. »Kmetijski list« je tedaj pisal: »Radič je zadnjo soboto v Zagrebu na shodu krajevnih organizacij svoje stranke govoril. V govoru je pobil vse, kar je zadnje dneve poprej označeval za resnično. To pomeni, da je radičevska politika še vedno, kakršna je bila: neresna, nestalna in zato nesposobna za koristno delo. Kako dolgo bodo nori ljudje še vlekli ubogo hrvatsko ljudstvo za nos? — Tako je vzklikal tedaj »Kmetijski list«.

V nedeljo pa bodo radičevci v Ljubljani v sokolski dvorani na Taboru lahko odgovorili na to vprašanje: Ubogo hrvatsko ljudstvo nas spoznava in se nam izmika, zato pa smo našli v Sloveniji nove duševne siromake, ki jih že leto in dan vlečemo za nos. Nedeljski shod bo praznik jezik-politike ne le radičevske, ampak posebno jezik-politike slovenskih liberalcev. Uboge kmete, katerim so nekdanji samostojneži dopovedovali o »nebotični neumnosti«, »zajčjem junaštvu« in »brezvestnosti radičevskih politikov«, te uboge slovenske kmete ta teden naganja isti »Kmetijski list« v sokolsko dvorano na Taboru poslušat in občudovat iste radičevce. Ali bodo mogli korakati na Tabor nekdanji ponosni in samozvestni samostojneži brez rdečice sramu na licu? Kar je med njimi poštenih, ne.

Da je polomija huja in sramota večja, spremlja Radiča pri vseh parlamentarnih polomijah in ga bo spremljala v nedeljo tudi na Tabor SDS. Žerjavovci hočejo v nedeljo proglasiti, da so SKS spravili v svojo malho, zato so oni dejanski aranžerji shoda in zato so privlekli v Ljubljano šefa svoje stranke Sv. Pribičevića. Ta shod mora pokopati vse izbruhe »Kmetijskega lista« proti SDS radi »Slovenske banke« in postaviti na laž vso borbo proti frakarski in bankarski gospodi, proti kateri so samostojneži in radičevci v zadnjem volivnem boju naravnost divjali. Ta shod mora biti

Proračunska razprava v skupščini končana

Ministrski svet razpravlja o amendentih finančnega zakona
Nove važne pridobitve ministra dr. Korošca

k Belgrad, 14. marca. (Tel. »Slov.«) Današnja seja narodne skupščine je potekla zelo živahno. Seljaško-demokratska koalicija je bila radi včerajšnje Radičeve kazni, na podlagi katere je bil izključen od treh sej, zelo ogorčena ter je nastopila s formalno obstrukcijo. Vložila je kar tri nujne predloge, o katerih je trajala razprava kar cel dopoldan, popoldan in do večera. Na dopoldanski seji se je najprej oglasil poslanec Vilder k zapisniku. Trdil je, da predsednik narodne skupščine ni dal besede Radiču, preden je stavil predlog za kazen. Poslanci seljaško-demokratske koalicije so takoj začeli s hrupom. Padali so medklici: »To je nasilje!« itd. Posl. Vilder je nadalje trdil, da se o Radičevem izključenju od sej sploh ni glasovalo.

Tajnik Popović je zavračal ugovore proti zapisniku in dokazoval, da je predsednik postopal po poslovniku. Predsednik dr. Perić je nato stavil na glasovanje opombe posl. Vilderja k zapisniku, ki so bile zavržene. Zopet je prišlo med poslanci KDK do burnih prizorov.

Nato je prišel na vrsto nujni predlog poslanca Laziča, v katerem zahteva, naj skupščina izvoli odbor 21 članov, ki naj bi izvršil revizijo podelitve pomoči krajem, ki trpe pomanjkanje. Med govorom poslanca Laziča sta se zlasti razburjala poslanca Pribičević in Pavle Radič ter stalno delala medklice. Očitala sta vladi nepravilno postopanje in je cela razprava potekla v največjem hrupu. K temu predlogu sta še govorila za SDS dr. Dragičević in en zastopnik Radičeve stranke.

Odgovarjal jim je podpredsednik radikalnega kluba Stevan Janković, ki je energično reagiral na izvajanja govornikov KDK, vsled česar sta se Pribičević in Pavle Radič začela ponovno razburjati. Posl. Janković je med drugim rekel na račun Radiča in Pribičevića: Vaše celotno postopanje dokazuje samo željo po oblasti. Vi se borite samo za ministrske položaje. S temi izjavami je Janković zadell KDK v živo in je bilo zato njeno razburjenje razumljivo. Minister za socialno politiko Čeda Radović je izjavil, da ne more priznati predlogu nujnosti, ki je bil nato odklonjen.

Kako so radičevci zaigrali besedo

V začetku popoldanske seje, ki se je začela ob 5 popoldne, je najprej prišel v razpravo predlog KDK o zaščiti krajev na dolnji Savi in Dravi pred poplavami. Po krajši debati je minister izjavil, da je že vse tozadevno ukrenil, kar se v predlogu zahteva, zato nujnost odklanja.

Nato je prišel v razpravo drug predlog KDK, v katerem zahteva, da se dohodnina ukine s 1. aprilom. K predlogu je imel govoriti Pavle Radič. Ker pa se je KDK že tako vživela v obstrukcijo, da je delala hrup še predno je začel govoriti Pavle Radič, ni niti njen lasten govornik mogel priti do besede. Predsednik je Pavleta dvakrat opomnil naj prične govoriti, na kar je poslanec odgovarjal, da ne more v takem hrupu.

Predsednik je nato dal besedo drugemu, tretjemu in četrtemu govorniku KDK, ki pa radi hrupa, ki ga je povzročala opozicija sama, niso mogli priti do besede. S tem je bila lista govornikov izčrpana.

Mesto odsotnega finančnega ministra je nato izjavil dr. Spaho, da predloga KDK iz finančnih razlogov in iz ozirov državne politike ne more sprejeti. Ker je opozicija nato podvojila obstrukcijo, je predsednik prekinil sejo. Ko se je seja po preteku 15 minut jela nadaljevati, je prošil za besedo Pavle Radič, ki je trdil, da je predsednik kršil poslovnik. Nato zatrjuje dr. Perić, da se je predsedujoči dr. Hrasnica držal poslovnika in je stavil na

glasovanje tozadevni predlog, ki ga je večina sprejela.

Ekspoze zunanega ministrstva

Po 5 minutni pavzi je skupščina prešla na razpravo o proračunu ministrstva za zunanje zadeve. Zastopnik zunanjega ministra dr. Šumenković je vzel besedo in podal ekspoze, v katerem je med drugim izvajal sledeče:

Z ozirom na moj položaj kot zastopnika ministra za zunanje zadeve smatram, da je zadosti, če samo povem, da so smernice in cilji naše zunanje politike in naših mednarodnih odnošajev taki, kakor jih je formuliral dr. Marinković. Ker je za bodočo politiko potrebno, da je narodna skupščina o njej poučena, bom kratko razložil dogodke, ki so se odigrali po omenjenih izjavah dr. Marinkoviča.

Za našo zunanjo politiko je značilna

popolna in iskrena miroljubnost,

zasnovana na mirovnih pogodbah in paktu Društva narodov. V duhu te politike se je 25. januarja 1928 podpisal v Belgradu protokol o podaljšanju odpovednega roka za pakt prijateljstva med Italijo in SHS.

V nadaljnjem minister obširno razlaga monostrsko afero in oriše ves incident, ki je vodil do tega, da so Romunija, C. S. R. in SHS smatrale za potrebno, da obrnejo pozornost D. N. nanj. To se je napravilo z noto 21. januarja. Tako z naše strani kakor tudi s strani Romunije in CSR se je takoj v začetku jasno pokazalo in to stališče se je tudi pozneje obdržalo, da se s tem ne misli na kako obtožbo niti na začetje spora. Cilj te note pri Društvu narodov je bil v soglasju z miroljubno politiko, ki se vodi v svetu: vzdrževanja stanja ustvarjenega z mirovnimi pogodbami in uvrstitve vzajemnega zaupanja med narodi. V trenutku predaje in sprejema te note je postal incident stvar visoke svetovne institucije D. N. Nadalje oriše minister razvoj afere pred svetom D. N. V poročilu, katerega je sprejelo D. N. 10. t. m., se ugotavlja, da se »monostrskemu incidentu« posveča vsa pozornost sveta D. N. in da je omogočeno, da se razsvetli z vsemi razpoložljivimi sredstvi. Na ta način se sprejema naše mnenje, da je monostrska afero pomembna in se priznava, da smo delali v duhu svetovne politike miru, ker se bo D. N. zainteresiralo za to stvar.

V svojem nadaljnjem govoru se minister bavi z delom

komiteja D. N. za varnost in arbitražo

ter izvaja: Sklepi, do katerih je prišel komite za varnost in arbitražo, ki se posebno nanašajo na regionalne pakte, se bodo predložili zainteresiranim vladam in po skupščini D. N. v septemborskem zasedanju. S pozornostjo zasledujemo to delo in z odločnostjo in iskrenostjo sodelujemo pri tem delu za D. N. To delamo posebno radi tega, ker je naše zaupanje v to ustanovo iskreno in nemajno. Vsa naša stremljenja gredo v tem smislu, da ohranimo in okrepimo avtoriteto D. N., ker se zavedamo, da je v tej ustanovi najboljša in najsigurnejša jamstvo za pravi in popolni mir med narodi.

Minister razlaga trgovinske pogodbe, ki so se sklenile v preteklem letu. (O teh pogodbah je »Slovenec« poročal v ekspozeju trgovinskega ministra.) Z Madjarsko smo sklenili 22. februarja enajst konvencij, ki se tičejo pravne pomoči, pobiranja kužnih bolezni, dolgov kronovin bivše Avstro-Ogrske, izogibanja dvojnega obdavčenja itd.

Končno minister razloži posamezne proračunske oddelke in prosi skupščino, da sprejme njegov proračun, kakor ga je sprejel finančni odbor s prepričanjem, da je to minimum materialnih žrtev, ki jih mora narod

M. de Fontanay,
sedanji francoski poslanik v Vatikanu.

dati na razpolago svoji zunanji politiki. Zupanje, ki se s tem izreka, se izreka na prvem mestu oesbi nositelja tega ministrstva, ki je z veliko vztrajnostjo in zaslugami vodil ta resor, ki je celo tedaj, ko je krenil na zaslužen odmor, našel časa, da ga med svojim odmorom v inozemstvu žrtvuje in posveti delu na naši zunanji politiki.

Nato se je vršila debata. Prvi je govoril Joca Jovanović. V svojem stvarnem govoru je obširno razlagal odnošaje naše države do drugih držav. Posebno se je bavil z razmerjem do Italije, katere zadržanje je podvrgel strogim vidikom. Svaril je pred velikim optimizmom glede nadaljnega razvoja odnošajev z Italijo, posebno pa, da se ne prenačimo s pogajanjem. Jovanovićev govor je tudi vladna večina sprejela z odobravanjem. Nato je govoril zemljoradnik Tupanjanin. Njemu je odgovoril zastopnik zunanjega ministra dr. Šumenković in se zavaroval pred nekaterimi njegovimi trditvami. Nato se je vršilo glasovanje in je bil proračun zunanjega ministrstva sprejet.

Skupščina je prešla na razpravo o proračunu ministrstva za agrarno reformo. Minister dr. Andrić je podal obširen ekspoze. Po kratki debati je bil tudi ta proračun v pozni jutranji uri sprejet.

Dr. Korošec za naše regulativne hranilnice

k Belgrad, 14. marca. (Tel. »Slov.«) Notranji minister dr. Korošec je stavil na današnji seji ministrskega sveta sledeč predlog: V spremembi in dopolnitvi čl. 117. zakona o spremembah in dopolnitvah pri zakonu o ureditvi upravnega fonda od 30. marca l. 1922. se dodaja nov odstavek ki se glasi: Regulativne samoupravne hranilnice, kjer velja regulativ o hranilnicah od 2. septembra 1844., morejo tudi nadalje v okviru svojih pravil opravljati posle po čl. 5. omenjenega zakona. Istočasno se te hranilnice oporočajo dolžnosti, da v roku 10 let položijo pri Državni hipotekarni banki ves denar, s katerim razpolaga v smislu točke 1. in 2. navedenega člena. — Ta predlog se sicer ni sprejel, toda članji ministrskega sveta so se sporazumeli, da dobi Hipotekarna banka takoj nalog, naj se glede dr. Koroščeve zahteve sporazume z Zvezo jugoslovanskih regulativnih hranilnic.

Eksistenčni minimum pri dohodnini povišan na 12.000 Din

k Belgrad, 14. marca. (Tel. »Slov.«) Ministrski svet je danes razpravljal o dohodnini. Ker bo z novim davčnim zakonom, ki stopi v veljavo 1. januarja 1929, dohodnina itak popolnoma odpravljena, je ministrski svet danes sprejel določilo, da za l. 1928. velja eksistenčni minimum 12.000 Din. Predlog, da se zviša eksistenčni minimum na 12.000 Din, je stavil notranji minister dr. Korošec. Eksistenčni minimum 12.000 Din bo določen v finančnem zakonu.

Urek dejansko napadel posl. dr. Hodžaria

k Belgrad, 14. marca. (Tel. »Slov.«) Ko se je danes narodni poslanec dr. Jakob Hodžar iz skupščinske dvorane vračal v klub, je med stopnicami in glavnim hodnikom nepričakovano dobil od strani udarec po glavi in slišal besed: »Tu imaš!« Ko se je obrnil, videl, da stoji pred njim narodni poslanec Urek z dvignjeno debelo palico. Ko se je dr. Hodžar nenadnemu napadu postavil v bran, se je poslanec Urek naglo odstranil.

pogrebščina vse dosedanje politične borbe SKS.

Tako daleč vodi jezik-politika brez načel in brez doslednosti. Sramota, ki je doslej ležala samo nad hrvatskim ljudstvom, naj se v nedeljo prenese tudi na tisti del slovenskih volivcev, ki se štejejo med SKS in SDS. Ravno

dogodki, ki se te dni odigravajo v parlamentu, dokazujejo, da sta ti dve stranki nepoboljšljivi, da je zanju edina rešitev, da izgineta s površja. Kdor sam noče biti sodeležen sramote, ki sta si jo nabrali ti dve stranki, mora poskrbeti, da ga ne bo med nedeljskimi poslušalci na Taboru.

Županstvo občine Sv. Jurij ob Taboru sporoča, da je dne 12. marca 1928 izdihnil svojo blago dušo gospod

Lesjak Alojzij

mногоletni župan občine Sv. Jurij ob Taboru, odbornik okraj. zastopa za Vransko, posestnik v Ponderu itd.

Pogreb se bo vršil v četrtek dne 15. marca 1928 ob 10. uri dopoldne. — V naši občini si je z vestnostjo in poštenjem postavil trajen spomenik. — Bog bodi milostljiv njegovi duši!

Sv. Jurij ob Taboru, dne 13. marca 1928.

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš srčno ljubljeni, dobri sinček

Tonček

v torek, dne 13. t. m. po kratki, mučni bolezni v 8. letu starosti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v sredo, dne 14. t. m. ob 2 pop. iz mrtvašnice drž. bolnice na pokopališče k Sv. Križu. V Ljubljani, dne 13. marca 1928.

Žalujoči starši

Anton in Franciška Žnidaršič.

Mesni pogrebni zavod v Ljubljani.

Nobena gospodinja ne more pogrešati

Humekovega »Domačega vrta«

ki vsebuje vsa navodila za ureditev, obdelovanje in okrasitev domačega vrtička.

Štev. 3276.

RAZGLAS

Na podlagi § 2. kranjskega vodopravnega zakona z dne 15. maja 1872, dež. zak. št. 16, prepovedujem vsako nadaljnje pridobivanje MIVKE, PESKA in GRAMOZA ob mostovnih kompleksih na Savi od Tacna do Sv. Jakoba, in sicer pri tacenskem mostu kompleks do konec vasi Tacen, pri črnuških mostovih od izliva Gameljšice do 300 m pod železniškim mostom in pri Sv. Jakobu mostu do 1200 m nad mostom, to je do vstric sredine vasi Obrije. Na ostali savski progi med Tacnom in Sv. Jakobom je do preklica dovoljeno pridobivanje mivke, peska in gramoza.

Prepovedani rajoni so označeni s tablicami na vidnem mestu.

Prestopke te kazni bom kar najstrožje kaznoval po § 11. ces. naredbe z dne 20. aprila 1854, drž. zak. št. 96, z globo do 1000 Din ali z zaporom do 14 dni.

Sreski poglavar v Ljubljani, dne 2. marca 1928.

Dr. Ferjančič l. r.

Izšel je najnovejši

FAVORIT

album za pomlad in poletje 1928 z veliko izbero krasnih modelov.

ALBUMI kakor tudi priznani dobri kroji k vsakemu modelu vedno v zalogi samo pri veletrgovini

Ant. Krisper, Ljubljana, Stritarjeva ulica 3

Glavno zastopstvo za Slovenijo.

Vsa, tudi zunanja naročila se točno izvrše.

Razglas

Dva nova sejma, kramarska in živinska, sta dovoljena v občini Šmartno ob Paki, Savinjska dolina, in sicer se prvi vrši dne 22. marca, drugi pa 11. novembra vsakega leta.

Posebno ugodno, ker je sejmšče oddaljeno od železniške postaje samo 3 minute.

Županstvo Šmartno ob Paki.

Mnogim še ni znano,

da žledne in črvesne bolezni, glavobol, nervozno, pomanjkanje spanja, slab tek, zlato žilo, povzročena slaba prebava, katero najučinkovitejšo odpravi znani eliksir FIGOL. Prepričate se tudi Vi, da preizkušena zdravilna specialiteta FIGOL eliksir uredi prebavo in Vam vrne zdravje. FIGOL izdeluje in razpošilja po pošti proti povzetju z navodili uporabe

lekarna dr. Semelič, Dubrovnik 2.

Originalni zabojček s 3 steklenicami 105 Din, s 8 steklenicami 245 Din, 1 steklenica 40 Din.

Za staube

po znižanih cenah vsakovrsten suh, TESAN IN ŽAGAN LES. Vsaka množina v zalogi. Žaganje, odpadki od lesa, drva. Dostava tudi na stavbo.

Fran Šuštar lesna industrija in trgovina, parna žaga - LJUBLJANA, Dolenjska cesta šte. 12. 2002

Za jugoslov. patent št. 3499 od 1. marca 1925 na:

„Registrirni žigosar“

se iščejo kupci ali odjemalci licenc. — Cenj. ponudbe na: ING. MILAN SUKLJE, LJUBLJANA, Selenburgova ulica 7.

† Vsemogočni je hotel, da nas za vedno zapusti naš ljubljeni mož, dobri oče, stari oče, brat in tast, gospod

LESJAK ALOJZIJ

posestnik v Ponderu in župan občine Sv. Jurij ob Taboru

Po udano prenašanem hudem trpljenju je izdihnil svojo blago dušo v ponedeljek dne 12. marca 1928. — Dragega pokojnika zemeljske ostanke bomo spremili k zadnjemu počitku v četrtek dne 15. marca ob 10 dopoldne na župno pokopališče pri Sv. Juriju ob Taboru.

Naša tolažba ob težki izgubi je v Njem, ki je Oče naš in Gospod - Tolažnik.

Sv. Jurij ob Taboru, 13. marca 1928.

RODBINA LESJKOVA.

Proda se premogovnik v vzhodni Srbiji

z blizu 5000 kalorijami, dobro preiskan. — Kupci naj se obrnejo v Beograd, poštanski predal 369.

VELIKA TAJNOST ODKRITA!

Zakaj naši zastopniki zaslužijo mnogo denarja?

Ker samo mi nudimo senzacionalne ugodnosti in zato vsak kupuje samo pri nas vrednostne papirje na obroke!

Zastopniki

javite se takoj, ako želite stalen in dober zaslužek!

ZORIĆ I PIVČEVIĆ, SPLIT, MARMONTOVA 3

Inserirajte v „Slovenču“!

Vaša želja se Vam izpolni

in imeli boste obleko in perilo iz najbolj. šega, novomodnega blaga po zelo nizki ceni, ako si isto nabavite pri trvdki

L. N. Šoštarč - Maribor, Aleksandrova cesta 13.

V neizmerni žalosti nas je za vedno zapustil naš preljubi soprog in papa

Josip Potrato

višji sodni svetnik v pokoju

Predragega spremimo na zadnji poti dne 14. III. t. l. ob pol 16 izpred hiše žalosti Stari trg 21 k večnemu počitku.

Žalujoči rodbini:
Potrato - Marsel.

Ne govorite!

o visokih cenah!

Oglejte si 11 izložb trvdke

A. ŠINKOVEC nasl. K. SOSS, Mestni trg 18-19

damška kombineza s čipkami Din 34.—
d. spalne srajce Din 59.—
d. trikot hlače Din 36.—

domače halje Din 98.—
d. pyjama Din 128.—
d. volneni pullover Din 169.—

V globoki žalosti naznanjamo, da je moja predobra soproga, teta, sestra, gospa

Marija Kavčič roj. Zitterer

dne 13. marca 1928 mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb predrage pokojnice bo v četrtek ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

Svete maše zadušnice se bodo brale v tukajšnji farni cerkvi.

Tržič, dne 13. marca 1928.

Josip Kavčič, soprog.

Alojzija Debeljak, sestra.

Vsi ostali sorodniki.

Alojzij Lesjak

dne 12. t. m. po težki bolezni previden s svetotajstvi za umirajoče.

Pogreb dragega in zaslužnega pokojnika se bo vršil v četrtek, dne 15. t. m. ob 10. uri dopoldne iz hiše žalosti v Ponderju na pokopališče k Sv. Juriju ob Taboru.

Vransko, dne 13. marca 1928.

Brez posla...

Fotografija, sneta februarja meseca 1928 v Londonu ob obrežju Temze, kjer na mrzlih klopih sede »prenočuje« na tisoče brezposelnih.

Kapitalizem je princip, na podlagi katerega nima pridobivajoče in pridobljeno premoženje nikake druge naloge, kakor, da zopet pridobiva in raste. Ta princip je pa nasproten principu krščanskega družabnega reda, po katerem ima pridobljeno premoženje (posest) socialen, na človeško občestvo se raztezajoči pomen.

Na kapitalističnem principu zgrajena družba ni nič drugega, kakor delo človeških pregreh in zmot. Ta družabni red je protiven naravnemu in razodetemu zakonu, radi tega pomeni ta družabni red — nered, plutokracija, anarhizem, ki je nevarnejši kakor najrevolucionarnejši anarhizem. Kajti liberalno-kapitalistični anarhizem je razbil z menicami, hipotekami vsako trdno in solidno

organizacijo in človeško družbo v atome posameznih individuum. Ta družabni red je opeljal tudi kapitalistični način v produkciji, brez meje, dočim določuje krščanski družabni red, da se mora ravnati obseg produkcije po konsumu.

Krščanstvo je postavilo sledeče temeljne principe: Vsak človek ima pravico do eksistence, do dela in do polnega donosa svojega dela.

Človeštvo pa ne more doseči uresničenja teh treh postulatov v sedanji individualistični družbi, ampak le v organsko organizirani družbi, v kateri ne bo posamezni človek izoliran, ampak bo delal kot član te organske družbe.

Karl von Vogelsang.

Problem brezposelnosti v Sloveniji

Pojav brezposelnosti v človeški družbi je posledica kapitalističnega družabnega reda. Kljub temu, da se dviga produkcija v vseh panogah, raste brezposelnost. Če se ozremo v največje industrijske države, vidimo, da so številke brezposelnih povprečno vedno višje. To sliko nam kaže Anglija, Nemčija, Nemška Avstrija, še celo bogata Amerika.

Kapitalistično navdahnjeni sociologi so prišli do zaključka, da se brezposelnost sploh ne da odpraviti, ampak da spada kot neizogibno zlo k narodnemu gospodarstvu, breme tega dela narodnega gospodarstva da pa mora nositi država in to tudi vpoštevati pri vsakoletnem državnem proračunu. Tako nekako kot so bili proletarci starega poganstva Rima javno breme.

Kako je z brezposelnostjo v Sloveniji? Natančne slike sicer ne moremo podati, vendar pa pridemo do precej jasnih zaključkov, ako vpoštevamo vse vire, ki so nam na razpolago.

Najnaravnnejšo sliko nam nudijo borze dela v Ljubljani, Mariboru in Celju.

Promet pri teh je bil v času od 1. januarja do 30. novembra 1927 sledeči:

Borza dela v Ljubljani.

Iskalo dela moških	9107 ž. 2596 sk.	11.702
Ponudilo dela za moških	4662 ž. 1383 sk.	6.045
Posredovanj za moških	2954 ž. 1231 sk.	4.185
Odpadlo	4617 ž. 790 sk.	5.407

Borza dela v Mariboru.

Iskalo dela moških	8973 ž. 3795 sk.	12.768
Ponudilo dela za moških	3252 ž. 2081 sk.	5.313
Posredovanj za moških	1700 ž. 1345 sk.	3.045
Odpadlo	2102 ž. 1815 sk.	3.417

Borza dela v Celju.

Iskalo dela moških	3528 ž. 1109 sk.	4.637
Ponudilo dela za moških	2343 ž. 590 sk.	2.933
Posredovanj za moških	840 ž. 276 sk.	1.116
Odpadlo	1377 ž. 404 sk.	1.781

Studiranju poročil borz dela za posamezne mesece vede do zaključka, da je brezposelnost v zimskih mesecih veliko večja kakor pa v letnih. To nam tudi potrjuje statistika Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani: Pri njem je bilo v letu 1927 povprečno stanje članstva sledeče: V januarju 74.766; v februarju 75.837; v marcu 77.647; v aprilu 80.189; v maju 83.864; v juniju 85.355; v juliju 85.522; v avgustu 86.539; v septembru 86.676; v oktobru 86.572; v novembru 85.052; v decembru 92.527 oseb.

Če primerjamo stanje v januarju in stanje v septembru, ko je bila še polna zaposlenost, dobimo diferenco 11.910 oseb, ki nam nudi tudi precej natančno število brezposelnih; toda popolnega števila še ne, kajti pri Okrožnem uradu so zavarovani večji del le industrijski delavci, o poljedelskih delavcih pa nimamo prav za prav nobenih podatkov. Število onih, ki so iskali dela potom borz dela, je malenkostno, dočim je samo viničarjev in njihovih družin do 40.000, ki so več ali manj delno brezposelne in žive v velikem pomanjkanju. Viničarjem se pridružujejo še ostali dninarji in drugi poljski delavci. To je predvsem v Slovenski krajini, kjer je takih delavcev okrog 4000. Pred vojno in deloma po vojni, so bili zaposleni na madjarskih posestvih, pred par leti je pa dohod delavcev iz Jugoslavije ogrska vlada najstrožje zabranila. Tako so bili naenkrat vsi ti tisoči še ob tisti bori za službe.

Kakor znano, so bile v letu 1927 precejšnje redukcije pri drž. železnici in pri ostalih državnih podjetjih, s čimer je še država sama pomnožila kader brezposelnih.

Položaj rudarjev je bil itak že večkrat obravnavan in je že vsem znano, da so tudi rudarska podjetja, predvsem pa Trboveljska premogokopna družba zelo razredčila rudarske vrste. V letu 1924 je bilo zaposlenih

12.682 rudarjev, leta 1927 pa le 8783. Če pa primerjamo produkcijo premoga v letu 1924 in v letu 1927, dobimo pa čisto drugo sliko. V letu 1924 se je nakopalo premoga 1.898.192 ton, leta 1927 pa 1.912.155 ton. Kako je to mogoče, da se je pri kadru delavstva, zmanjšane za 3900 oseb, produciralo v letu 1927 za 13.963 ton premoga več kakor v letu 1924, se bo marsikdo vprašal? Tukaj so samo tri možnosti: Ali so bili rudarji leta 1924. manj delavni kakor 1927.; ali so se zboljšale tehnične naprave pri rudarskih podjetjih ali pa so rudarji radi skrajno nepovoljnih razmer na delovnem trgu po podjetju dotirani do skrajnih možnosti donosa dela.

Da bi izvajali rudarji nekako pasivno rezistenco, ni verjetno. Nasprotno je znano, da je rudarsko podjetništvo neizprosno do delavstva, kadar gre za to, da se dvigne dobičkonosnost podjetij. V tehničnih napravah tudi ni bilo bistvenih izprememb, radi česar preostane le tretja možnost. Rudarjem se je za službe z odvzemom rodbinskih doklad ter z vpostavitvijo popolnoma novega meznega sistema tako skrčilo, da so bili prisiljeni do izrednih storitev, če so hoteli zaslužiti vsaj toliko, da se za silo preživljajo.

Najbednejši med brezposelnimi so brez dvoma rudarji. Dokler so delali, si niso mogli ničesar prihraniti, ko so postali brezposelni, nimajo pravice niti do tistih podpor, katere jim omogočuje pravilnik o brezposelnih podporah, ker ne plačujejo prispevkov v ta namen.

Bedno sliko med brezposelnimi nudijo tudi sezonski delavci, v prvi vrsti kvalificirani delavci. Teh je okoli 4000. Pred vojno je bil njihov zaslužek tako visok, da so mogli nabrati precejšnje prihranke za poznejše mesece. Torej beda v splošnem ni bila toliko, da bi jim onemogočala vsaj najskromnejše preživljanje. Po vojni se je položaj bistveno izpremenil. Plača kvalificiranih sezonskih delavcev se je zenačila s plačami ostalih industrijskih delavcev. Te so pa tolike, da čisto dosežejo le goli eksistenčni minimum. Torej ni misliti na prihranke. Poleg tega nadomeščajo podjetja kaj rada kvalificirane delavce z nekvalificiranimi, da le za silo opravljajo delo, ki je namenjeno kvalificiranim močim. Pri takih razmerah mora biti položaj teh delavcev (tesarji, zidarji, soboslikarji itd.) v ne-sezonski dobi nad vse bešen. Zlasti kdor nima prav nič svojega, niti hišice niti kosa zemlje.

Skupno število stalno in delno brezposelnih v Sloveniji bo znašalo gotovo okoli 20.000 oseb.

Razvoj v bodočnosti.

Poročilo delavske zbornice za Slovenijo str. 59 in naslednje navaja, da stopa vsako leto v Sloveniji 6000 novih sil na delovni trg. Kako zaposliti to novo armado?

Ker se prebivalstvo, zaposleno v poljedelstvu, ne množi, z drugimi besedami, poljedelstvo pri sedanjem načinu ne more dati več delovnih prilik, kakor jih že daje, sili ves prirastek prebivalstva v industrijo in mesta ter druge industrijske centre. Taki novi prirastki so dobrodošli podjetniku, ne pa delavstvu, ker poslabšujejo na eni strani pogoje na delovnem trgu, s tem da pritiskajo meze navzdol in podaljšujejo delovni čas v tovarnah. Da je res temu tako, bi mogli navesti neštete primerov iz prakse. So tovarne, v katerih zasluži delavka na teden komaj 60 dinarjev kljub temu, da dela celi teden najmanj 8 ur na dan. Na drugi strani pa večajo množico brezposelnih. Kajti naša industrija se ne razvija v tako hitrem tempu kakor raste prebitek delovnih sil. Ako bi hotela naša industrija absorbirati ves ta prirastek, bi morala svojo kapaciteto v enem desetletju več kot podvojiti. V ta namen bi bil pa potreben dovoljni kapital, novi oddajni trgi, silnost v konkurenci in nič manj solidna, do potankosti urejena državna uprava.

Izseljevanje.

Vsega tega niti pred vojno ni bilo, sedaj še toliko manj. Zato se je pred vojno izseljeval večji del navadnega prirastka Slovenije v inozemstvo in sicer v prvi vrsti v Združene države Severne Amerike, v drugi vrsti pa v Nemčijo, v glavnem na Westfalsko.

Po vojni so se vse žile odvodnice zaprle. Amerika pripušča priseljevanje le v omejenem številu, dočim trpi Nemčija sama pod bremenom brezposelnosti. Radi tega si je moralo izseljevanje iskati novega polja. Sprejeti so

bili naši izseljenci deloma v Francijo, največ v severno Francijo Pas de Calais, kjer je okoli 10.000 slovenskih rudarjev. Del izselencev se je obrnil v Argentino, nekaj pa v Kanado. V Argentini jih je okoli 15.000, v Kanadi pa tudi toliko.

V Franciji so v začetku še precej dobro zaslužili, v zadnji dobi pa so se delovni pogoji in delovne razmere zelo poslabšale, pa tudi doseljevanje je zelo oteženo. Povrh pa trpe naši izseljenci pod lamskimi klimatičnimi razmerami, ki niso našim nič podobne.

Argentini je dežela še neurejenih razmer, dežela, kjer je delavstvo razkropljeno in pripuščeno, zlasti na deželi, poljubnemu izkoriščevanju delodajalcev. Pa tudi v Argentini se sedaj že težje pride, ker mora imeti vsak posamezni izseljenec dovoljenje od tamkajšnjih državnih oblasti.

Nekoliko boljše razmere kakor v Argentini so v Kanadi, toda pohvalijo se pa naši rojaki, ki so tam, kljub temu ne.

Majhen del našega delovnega prebitka je odšel v Belgijo in Nizozemsko, nekaj se jih je pa podalo v južne kraje naše države.

Agrarna reforma.

Nekatere države skušajo brezposelnost omejiti po agrarni reformi. Švedska je na ta način preskrbela s kruhom na parceliranih veleposestvih okoli 30.000 družin. Tudi v naši državi bi se mogla ob primerni državni podpori izvesti, kjer so veliki zemeljski kompleksi, notranja kolonizacija, s čimer bi se nezaposlenost gotovo znatno omilila.

Izobrazba delavstva.

Do tega zna še kedaj priti, toda ne še tako kmalu. Radi tega moramo obrniti pozornost na to, kako bi nudili našemu delavstvu na najučinkovitejši način izhod za bodočnost.

V naši državi se industrija šele razvija, nekatere panoge se čisto na novo vstvarjajo. Industrija, stara in nova, potrebuje pa veliko strokovnih moči. Če ni domačinov, se morajo taka mesta izpopolniti z inozemci. Seveda so tudi služaji, da drže podjetniki inozemske strokovnjake tudi brez stvarne potrebe, to velja predvsem za ona podjetja, v katerih odločuje tuji kapital.

Zato se mora, da se odpomore pomanjkanju domačih strokovnih moči, skrbeti, da se delavske moči dovolj izobrazijo v strokovnih šolah. Veliko pazno moramo obrniti tudi na izobrazbo vajencev. V tem oziru pri nas ni najboljše preskrbljeno. Izobrazba obrniga delavstva je velike važnosti tudi za manjše obrtnike. V naši državi je obrtništvo še v povojih. Vsled tega bodo imeli podjetni in strokovno izobraženi obrtniki precejšnje polje.

Socialnopolitična zakonodaja.

Dokler bo vladal kapitalistični gospodarski sistem, se razmere seveda bistveno ne bodo spremenile in bodo brezposelnostne krize stalni periodični pojav ter po vsej priliki še hujše nego dosedanje. Veliko pa lahko storimo v omiljenju položaja brezposelnih državljanov, ki odlična socialnopolitična naloga je, da izvede zavarovanje za slučaj brezposelnosti, kakor je to v Angliji, Nemčiji, Avstriji, Rusiji itd. V naši državi, kjer so bili do zadnjega časa na krmilu večinoma socialni zakonodajci neprijazni krogi in je vpliv velekapitala na javno življenje zelo velik, se ni za rešitev tega vprašanja ničesar naredilo, dokler ga ni minister za socialno politiko dr. Gosar, krščanski socialist, vzel v roko in našel rešitev, kakršna je v današnjih razmerah mogoča in izpeljiva. Dr. Gosar je uredil poslovanje posredovalnic za delo (borz) na ta način, da se denar, ki ga vplačujejo za te posredovalnice delavci in ki se je dosedaj brez ploda za delavce nakopičeval v belgrajski Hipotekarni banki, uporablja deloma za brezposelnostne podpore, deloma pa za zgradbo lastnih delavskih domov, ki se bodo odplačevali na dolge obroke. Seveda bo treba dalje v smislu državnega brezposelnostnega zavarovanja, h kateremu ima prispevati tudi veliki kapital. Treba pa je dotle tudi

samopomoči.

to je, da delavstvo ustanavlja svoje lastne institucije, ki bi mu nudile pomoč v slučaju ekonomske krize ali pa nesreče v družini. Toda to je poglavje zase.

Najvažnejša naloga delavstva pa je, da se bori za spremembo sedanjega krivičnega kapitalističnega družabnega reda v smislu naukov Kettelerja, Vogelsanga, Kreka.

Anima:

Brezdomci

Po trdem kamenju moram hoditi in za zidnimi nastavki se moram loviti. Suhe besede moram požirati in kakor mrtva senca moram vzdrževati ravnotežje, kri mi bije v sencih in lasje mi vihrajo kakor divjemu konju. Čevlji so raztrgani in roke so modre od mraza. Sneg se zaletava vame in me dela starega. Hodim in strmim in v ljudi zadavam. Nekateri so mladi, nekateri so stari. Moje oči so ostre. Zato vidim preko mladega in starega. Vidim trudnost. Vidim trn, zaboden v srce. Vidim zabuhlo oko. Vidim brata in se ga bojim. Pretežak je in preveč trpljenja nosi. Presvet je. Jaz pa romam od jutra do večera, od večera do polnoči in še čez. V kamenitem morju hiš proroka iščem in človeka, ki bi ga razumel. Kakor skozi ogromen hodnik potujem in ropot in šumenje in zamolklo bobnenje se je preselilo v mojo lobanjo. Ko pa sem nek večer zvezde videl, sem šel v cerkev in sem se hotel ogreti ob večni luči, pa je bila previsoka.

Takrat, ko je solnce sijalo, sem prišel do travnika ali parka. Od daleč sem slišal godbo vrtiljakov in tegobna lenoba popoldneva je ležala na obrazih. Nad visokim plotom je bil napis, ki je vabil starše in deco. Starše, da so plačali, deco, da se je zabavala. Zagrinjalo čez vrata je zakrivalo pogled. Ne vem, kaj je za njim. Vem samo to, da je bilo za plotom

veselo, kajti smeh, kričanje in hlastno prehitavanje se je slišalo preko plotu. Muzika je igrala, kakor razvratnim parom. Gotovo so sedeli ob mizah starši in gledali zabavo svojih otrok.

Zunaj ob plotu pa stoji tragika. V plotu je majhna špranja, ki se pred njo gnete kup otrok v raztrganih, ponošenih oblekah. Vsak bi rad videl prečudno otroško kraljestvo, ki je zaprt kakor v bajki. Vsak bi rad videl skrivnost za plotom, kajti tudi oni bi radi imeli veselje in pogačo, četudi nimajo očeta, ali je oče brez dela, ali zaprt. Sive, majhne oči so me pogledale. Videl sem hrepenenje v njih. O, morda je tisočkrat silnejše hrepenenje, kakor v bogati in razvajeni deci. Gnetje se pred špranjo, in so tihi, kakor bi ne imeli besed. Notri pa je krič in jok. Jok dece, ki ima vse, Zunaj pa malo dece, ki nima nič. Tedaj sem se zgrozil, kajti videl sem strašno podobo, ki se je vzdignila iz mladega molka.

In sem bral pismo dekleta: »... Življenje me je prisililo, da živim v strupenem ozračju. Morda se sama zastrupim, morda ostanem zdrava in dobra. Včasih se mi vse vrtili. Mestno dekle sem. Ali se to ne sliši čudno? Dekle je vendar med rožami doma. Nagelj in rožmarin pa ne raste v mestu. Zato ne boš našel radostnih deklet v mestu. Trpinji. Mestno dekle je sužnja mode, uradnica, številka, uradniška moč, ne more pa biti mlada, dobra tiha žena. Nič me ne razlikuje od tisočih sestra. Nekaj pa imam: živo slovensko

hrepenenje po svežosti in resničnosti. Hodijo ljudje mimo mene in me ne vidijo. Vidijo le moje mlado telo. Morda vedo tudi za moje božje deklitstvo. Nikdo pa ne ve in ne vidi mojega pravega obraza. Nikdo ne ve, da sem mlada in trudna... »

Potem pa je bilo še eno. Mlada žrtev. Bila je lepa in dobra, nekoč pa je kradla. Morda za bolno mater. Morda je tudi grešila nad svojim telesom. Ko je bila v zaporu, je hodila vsak teden k obhajilu. Pa je prišlo nenadoma nad njo kot žarka bolelost. Tiste dni, ko je prišla na cesto, ni vedela kam. Bliskale so se njene oči in čakala je človeka. Pomlad je bila takrat v deželi in kakor otroci so hodili ljudje krog cvetočih lipovk. V strastni svobodi se je razživila v topo iskanje svojih nekdanjih stopinj. Ko je šel ponoči samotnen romar po mokri cesti, je videl črno senco, ki je hušnila za ograjo ob reki, kakor bi se bala. Njej pa je od zmedenosti gorelo lice in ni več vedela, da nima doma in sobe, marveč je z nasmehom zastrmel v vodo. Ko je neznanec slišal od obrežja glasen smeh, je onemel. Videl je črn lok z ograjo do vode.

Tistega moža pa, ki se je tako čudno smehljaj, kadar je prosil, pa so naši zjutraj v snegu zmrzlega. Jutranji avto je zadel obenj in nesli so ga s poti, da se promet lahko nemoteno vrši. Poleg sebe je imel skatlo z iglami, gumbi, razglednicami in glavniki. Vse v neredu. Prodajal je te drobnarije. Videli so

ga stati pred cerkvijo. Prosil je. Ne zase, za družino. Včasih je razlagal, da so ga pognali iz sosedne države, da službe doma ne dobi in da ima nago deco. Vedno je lepo prosil in še dva otroka je imel včasih seboj. Ljudje razlagajo, da je šel z denarjem v krčmo, da bi se pogrel. Naročil je žganja, doma pa se je brez denarja razjokal. Nekateri vedo celo to povedati, da je bil vdovec in da ima mater. Ko sem to slišal, sem pobledel: spomnil sem se matere, ne otrok.

Delavska mati je strašna in nedoumljiva skrivnost. Ona je čudo, ki nas vrže na kolena. Vse klone danes na svetu, vse pade in se ruši, vse se razgaja pred hudičem, delavska mati pa raste od trenutka do trenutka v nezlomljiv, močan sijaj. Kje jemlje moč, da stoji sredi družine in je višja od tovarn? Iz gladi, iz izčrpanosti in trpljenja doji deca, ji daje besedo za obed in poljub za dečo. Vse druge matere, skrijte se pred njo, ki dela Bog z njo čudeže. Padite na kolena pred njo, vi možje, ki ste grčavi in sirovi. K njej se obrni ti, ki izpodkopaš temelje družabni gnilobi. Steber ljubezni, ki dela in ne govori. Luč predmestij, ogenj mladine, osišeč vesoljne sode. Samo k tebi gre pot, delavska mati. Iz tvojega trpečega molka bomo pili, s tvojimi solzami bomo prillivali trpljenki, z njenim v nebesih očiščenim jeklom bomo porušili zid nasilja. O, mrak nastaja in v mraku sveti tvoja svetloba in danes vem, da je ta svetloba od večne luči.

Slovenci na Koroškem

Dunaj, 14. marca. (Tel. »Slov.«) Današnja »Arbeiter Zeitung« prinaša članek o slovenski narodni manjšini na Koroškem, kjer pisec-poslanec Lagerer pravi: Pred kratkim sem opozoril finančni parlamentarni odbor, da ima slovenska narodna manjšina na Koroškem sicer iste gospodarske in politične svoboščine kot nemška večina, da pa je popolnoma upravičena pritoževali se v kulturnem oziru. Zapostavljanje obstoja v svojevrstnem poučevanju slovenske in takozvanih utrakvističnih šolah. Neznosne razmere nastajajo vsled rabe popolnoma nezadostnih in zastaralih šolskih knjig. Učitelji, ki naj bi poučevali na mešanih šolah, niso zadosti izobraženi. Vse to in še marsikaj drugega, na čemer se slovenska narodna manjšina na Koroškem že leta in desetletja pritožuje, je gotovo razlog pritožb.

Nemška upravna oblastva na Koroškem, ki bi bila v prvi vrsti pozvana, da izpolnijo želje slovenske manjšine, so imela v teh vprašanjih do najnovejšega časa gluha ušesa in šele na podlagi modernega volivnega prava po vojni se je posrečilo, dobiti v deželni zbor tudi socialiste. Meščanska nemško-nacionalna in kmečka večina je bila primorana, biti pozorna na manjšinsko vprašanje na Koroškem.

L. 1925. je koroški deželni zbor izvolil dve komisiji, ki naj bi se pečali z manjšinskimi vprašanji, in sicer komisijo za pritožbe, ki naj bi preiskala vse pritožbe, ki prihajajo iz slovenskega ozemlja, in šolsko komisijo, ki naj bi obravnavala šolske in druge kulturne želje Slovencev. Obe komisiji sta že nekaj napravili. Mnogo pritožb je bilo pripoznanih kot upravičenih in pripravil se je osnutek zakona o samoupravi slovenske narodne manjšine na Koroškem.

Pisec navaja odmev, ki ga je našel njegov govor v Jugoslaviji in odgovor dr. Morocuttijs v »Cillier Zeitung«: »Dajte Slovencem na Koroškem popolno možnost narodne in kulturne samoodločbe in samouprave. Nemci v Sloveniji prosimo koroško vladno in avstrijsko zvezno vladno, biti pri dovolitvi kulturne avtonomije koroškim Slovencem velikopotezen in široko tolerantan.«

Pisec navaja dalje pisanje »Deutsches Volksblatt« v Novem Sadu, ki je ostro kritiziral njegov govor in se povzpelo do trditve, da dokler ne nastopi kak slovenski poslanec v skupščini za stvar nemške manjšine v Jugoslaviji, ne sme zagovarjati nemški poslanec v avstrijskem parlamentu slovenske manjšine.

Članek zaključuje: Manjšinski problem je postal aktualen tako na Koroškem kot v Jugoslaviji. Na Koroškem bo prišel osnutek kmalu na dnevni red, v Jugoslaviji je izjavil prosvetni minister Grol, da obstoja upanje, da se bo mogel zediniti z manjšinami v načelnih točkah. Demokracija bo z vztrajnostjo in doslednostjo kos tudi temu težkemu problemu.

* * *

Kar se tiče nemškega pouka, je pri nas ministerjalna odredba z dne 25. febr. 1927, vel. župan 14. febr. 1928 P. br. 1060 širokogrudno uredila šolska vprašanja nemške manjšine. Imajo enorazrednice z nerazdeljenim nemškim učnim jezikom in razdeljenim poukom z nemškim učnim jezikom v vsej nižji skupini. Enako ima postopoma urejene dvo-, tro-, štiri-, pet-, šest razrednice in ponavljajno šolo. V teh šolah je ali nemščina sploh učni jezik, ali pa zadosten predmet. Širokogrudnosti torej ne manjka. In kjer bi v Jugoslaviji pri številu šol za nemško narodno manjšino govorile široke številke, bi stala na Koroškem glede Slovencev ena sama ničla.

Gospodarsko-družabno so koroški Slovenci isto ali še slabše kot Slovenci v Italiji ali Nemci v južnem Tirolskem. Brutalnega vpitja in grožnje ni toliko kot od strani Mussolinija; dejansko se ravna z njimi enako. Koroška jih sovraži kot Italija Slovence in Nemce. Državnih služb ne dobijo; naj navedemo dokaz, da je en sam slovenski profesor bil sprejet v državno službo. Gospodarsko, kar se tiče dajanja in jemanja koncesij in občevalnega jezika, je položaj isti kot v Italiji.

Nemške avstrijske stranke priznavajo torej same, da se godi koroškim Slovencem velika krivica. Znano je dalje, da je koroška deželna vlada najhujša ex professo nasprotnica Slovencev. Dr. Seipel je v imenu avstrijske vlade dejal, da obstoja pri ravnanju z narodi gotova mednarodna morala, ki veže vse države. Veže torej tudi Avstrijo glede Koroške. Naj da koroškim Slovencem vsaj to, kar imajo že Nemci pri nas in demokracija, ki mora veljati tudi v tem vprašanju, se bo realizirala postopoma in obojestransko.

2. maja konferenca za predvojne dolgeve.

v Praga, 14. marca. (Tel. »Slov.«) Konferenca za predvojne dolgeve, ki je bila prvotno določena na dan 12. aprila v Rimu, se je preložila na 2. maj. Dne 30. aprila in dne 1. maja bo pod predsedstvom reparacijske komisije pripravljali razgovor nasledstvenih držav, v katerem bodo medsebojno izmenjali finančni materijal.

Dvoje letal se ponesrečilo.

v London, 14. marca. (Tel. »Slov.«) Na vojaškem letališču sta v zraku trčili dve angleški vojaški letali in padli na zemljo. Oba letalca sta mrtva.

J. Š.

Demisija čsl. vlade?

Praga, 13. marca 1928.

Po več kot trimesečni bolezni je dr. Švehla 7. marca prevzel vladne posle. Gotovim krogom ni bilo ljubo, če bi častital g. prezidentu na rojstni dan v imenu vlade zopet ministrski podpredsednik msgr. Šramek kakor na novega leta v duhovniškem kolarju in bi morali vladni listi to sliko razširiti po svetu, ki potem ne bi hotel verjeti, da je Češkoslovaška husitska in framasonska. Švehli se je nato zdravje zelo poslabšalo in je moral še isti dan v posteljo. Zdravniki so nujno svetovali, da se mora čim prej odpeljati na daljšo dobo zdraviti na jug. Zato bo najbrž podal ostavko vlade. Njegov naslednik bo skoraj gotovo sedanjí vojni minister Udržal.

Nikdo ne dvomi o Švehlovi bolezni, vendar pa ni samo bolezen vzrok njegovega odstopa. Znano je, da je bilo razmerje Švehle napram gradu (dvoru) vedno samozavestno, toda kljub temu korektno. Često, posebno pa v poslednji dobi, je postalo to razmerje celo napeto. Švehla ni nikdar napravil v razmerju do gradu niti najmanj, kar bi se mu moglo očitati. Branil je vedno avtoriteto države in njenega predsednika. Vedno pa je ločil predsednika od njegove okolice, a to okolico je sovražil. Odkar je Švehla v dr. Krofti postavil dr. Benešu tako rekoč nadzornika in poslal dr. Hodžo na različne proslave zastopat Češkoslovaško v zapadnem svetu in mu tako dal priliko navezati stike z zunanjimi ministri, se dr. Beneš in Švehla ne gledata ravno prijazno. Ko je v Švehlini odsotnosti z njegove dovoljenjem Šramek predložil parlamentu zakon o reformi socialnega zavarovanja, se je napetost še povečala.

Proti Švehli se je že dolgo vršil za kulami hud boj. Najprej so ga skušali odstraniti s pomočjo njegove stranke same. Ko pa se ta namera ni posrečila, so ga začeli ljuto napadati opozicijski listi.

Socialistična opozicija upa, da ne bo prišlo samo do rekonstrukcije vlade, temveč da bo nastala kriza, ki bi nazadnje morda vsaj del socialistov pritegnila v vladno. Naj pa se kriza reši kakorkoli, gotovo je, da Švehlin odhod še ne pomeni politične penzije, ker ogromna večina čsl. državljanov je prepričana, da je Švehla najboljši češki politik. Če od svoje srčne in živčne bolezni ozdravi, bo imel dovolj energije, da v ugodnem trenutku zopet prevzame vladno krmilo v svoje roke.

Zdravje Švehle se zboljšalo.

v Praga, 14. marca. (Tel. »Slov.«) Vsled večerajšnjega zboljšanja zdravstvenega stanja ministrskega predsednika Švehle je postalo vprašanje njegovega odstopa manj aktualno in je vsled trajnega boljšega stanja odgodeno.

K obolemu ministrskemu predsedniku Švehli je bil poklican zdravnik specialist. Ministrstvo zdravstveno stanje se presoja ugodneje, vendar pa se naglašja, da je njegovo stanje še vedno resno in da ni še v kratkem pričakovati njegovega aktivnega delovanja. Da pa se izogogne eventualni rekonstrukciji kabineta, ki bi nastala potrebna, če bi Švehla demisioniral, bo zaenkrat msgr. Šramek še dalje ostal namestnik ministrskega predsednika.

Češka agrarna stranka je imela danes posvetovanje, o katerem pravi uradni komunikat, da je minister Udržal podal pregled o političnem položaju in o zdravstvenem stanju ministrskega predsednika. Klub je ministrskemu predsedniku priredil prisrčne ovacije in mu poslal izjavo z željo, da skoro okreva. Dosedanji postopek češke agrarne stranke bo ostal še dalje enak in ni nobenega vzroka za kake politično-taktične ali osebne izpremembe.

Nova trgovinska pogodba med ČSR in Poljsko

v Praga, 14. marca. (Tel. »Slov.«) Ker so dosedanja pogajanja s Poljsko, ki jih vodi češkoslovaška delegacija v Varšavi o omiljenju trdot carinske valorizacije, ostala brezuspešna, se v Pragi že bavijo s pripravami za revizijo trgovinske pogodbe s Poljsko. Pred vsem se imajo na novo urediti carine na uvoz mineralnega olja. Za Poljsko je to vprašanje eminentne važnosti, ker obsega mineralno olje okoli 40 odstotkov poljskega izvoza. Ob enem se pripravljajo nova ureditev uvoza premoaga preko Poljske in poljskega tranzita za Češkoslovaško.

Bratianu ne odstopi.

v Bukarešta, 14. marca. (Tel. »Slov.«) Iz krogov, ki stoje blizu ministrskemu predsedniku Bratianu, se vidi, da je radi ženevskih dogodkov pričakovati izpremembe v vladi, označujejo kot neresnične in popolnoma izmišljene.

Titulescu bolan.

v Zeneva, 16. marca. (Tel. »Slov.«) Rumunskemu zun. ministru Titulescu so zdravniki radi njegove trajne obolezlosti prepovedali odpotovanje, tako da čas njegovega obiska v Berlinu še ni določen.

Francosko zlato za stabilizacijo dinarja in leja

v Paris, 14. marca. (Tel. »Slov.«) »Chicago Tribune« poroča iz Newyorka: V tamkaj-

šnjih finančnih krogih se smatra, da bo francoska narodna banka vkrcala nadaljnje znatne količine zlata ne za lastno potrebo, temveč na račun jugoslovanske in romunske narodne banke v svrhu prevedbe dinarske in lejeve valute v zlato valuto, ki bo po priliki odgovarjala vrednosti francoskega franka. Prihod podguvernerja francoske narodne banke Rista in ravnatelja njenega gospodarskega oddelka Quesnaya se v tej zvezi živahno komentira na Wallstreetu.

v Paris, 14. marca. (Tel. »Slov.«) Z ozirom na številne komentarje, ki jih širijo ameriški listi o potovanju podguvernerja francoske narodne banke v Newyork, pripominja »Information«, da so to fantastične vesti. Tako n. pr. če se napoveduje, da se pripravljajo valutarna skupnost med Francijo, Romunijo in Jugoslavijo. V resnici gre pri njujorskih razgovorih samo za pripravo gotovih valutarnih operacij, v kojih osrednjuje sanacija romunskega leja.

Vlada pravi, da se o posojilu šele pravi

v Bukarešta, 14. marca. (Tel. »Slov.«) Vlada demantira vest inozemskih listov o podpisu romunskega posojila v znesku 6 milijonov dolarjev. Vlada se sicer pogaja radi posojila za stabilizacijo leja, vendar pa višina posojila in pogoji še niso določeni. V Združenih državah se sedaj ne nahaja noben zastopnik romunske vlade v svrhu pogajanj za posojilo.

Madiari prihajajo -- pozdravi iz revolverjev

v Newyork, 14. marca. (Tel. »Slov.«) V Newyork je dospela madjarska delegacija k odkritju Kossuthovega spomenika. Odposlanstvo mesta Newyorka je to delegacijo pri prihodu oficijelno sprejelo. Neoficijelno pa je bilo pri sprejemu prisilnih 3000 članov lige proti Horthyju, ki so protestirali proti obsodbi Hatvanija in proti prisotnosti Ivana Hecasa v Ameriki. Ko so hoteli prizor fotografirati in s eže zabiskala luč fotografa, je policija smatrala, da gre za bombni atentat, in je hotela množico razkropiti. Razvili so se boksarski boji in tudi več streljev je bilo oddanih iz revolverjev; vendar pa ni bil nihče resno ranjen. Delegacija je le s težavo mogla priti v hotel.

Eksodus madjarske opozicije

v Budimpešta, 14. marca. (Tel. »Slov.«) O priliki razprave o proračunu za 1928-29 je opozicija danes izvršila eksodus iz parlamenta. Vlada je predlagala, da se o proračunu samem, o pooblastilnem zakonu in o zakonskem načrtu za državne investicije razpravlja skupno, kar je opozicija med velikim hruštem označila za protustavno. Ko je večina predlog sprejela, je vsa opozicija od skrajne desnice do skrajne leve zapustila razpravno dvorano. Opozicija se bo najbrže ves čas proračunske razprave absentirala iz parlamenta.

Razorožitvena posvetovanja v Ženevi

v Zeneva, 14. marca. (Tel. »Slov.«) Jutri se začne peto zasedanje pripravljalne razorožitvene komisije. Na dnevnem redu so tri točke: 1. delo varnostnega komiteja, 2. ruski načrt konvencije za splošno razorožitev in 3. delo pripravljalne razorožitvene komisije same, t. j. nadaljevanje prvega in eventualno drugo branje načrta za splošno omejitev oboroževanja. Govori se, da bo posebno ameriška delegacija poleg ruske in nemške sili na to, da se ta načrt v sedanjem zasedanju pripravi tako, da bo Svet Društva narodov na september-skem zasedanju mogel sklicati razorožitveno konferenco za leto 1929.

v Paris, 14. marca. (Tel. »Slov.«) Posvetovanja pripravljalne razorožitvene komisije, ki se jutri po dolgem času sestane v Ženevi, se tu pričakujejo s skepsjo. Tako izjavlja danes »Temps«, da se od konference ne sme pričakovati nikake končne rešitve, ker so se ponesrečili dosedaj vsi poskusi, priti do zadovoljive ureditve varnostnega vprašanja. Dasi je varnostni komite pri posvetovanjih meseca februarja storil nekatere sklepe, ki so važni, se to nikakor ne more smatrati za zadostno bazo. Tudi statut Društva narodov in lokarnska pogodba sta skrajno pomanjkljiva. Misel, nadomestiti leta 1924. sklenjeni ženevski protokol s sistemom regionalnih varnostnih pogojev, je zaenkrat popolnoma običala v teoriji. Njena prevedba v prakso zadeva na odpor gotovih narodov, ki najodločneje odklanjajo prostovoljno priznanje mej, ki so jim bile naložene z mirovnimi pogodbami. Dokler pa status quo ni dokončno zajamčen, ni misli na konsolidacijo miru.

Nemška armada zvesta ustavi

v Berlin, 14. marca. (Tel. »Slov.«) Današnje izjave državnega brambnega ministra v državnem zboru so pokazale, da je z novim človekom prišel tudi nov duh v vojni ministristvo. Državni brambni minister Gröner se je izjavil za zdrav in pameten pacifizem. S to izpovedjo skuša Gröner pripraviti vstop v državno brambo onemu mišljenju, ki so ga levičarske stranke za vojsko v zadnjih letih vedno zahtevale. Nemškim nacionalcem je seve-

da Gröner govoril malo všečno, ker bi najraje videli, da se v vojski izvedejo načela starega Viljemovega režima. Gröner je podal izpoved, da se podreja zunanji politiki, ter obljubil, da hoče vojsko vzgajati k državni misli in brezpogojni pokornosti napram ustavi. Kot nalogo vojske je označil, da se ne bori za vojne lagorike in da služi samo miru. Nasproti levičarskim strankam in pruski vladi, ki so oboji odklonili zgradbo nove oklopne ladje, katero namerava mornariško vodstvo, je Gröner z največjo odločnostjo nastopil za zgradbo te ladje, ki jo je označil kot potrebno za obrambo države, pri čemer se je skliceval na zadnje sklepe državne vlade.

Stanje nemške državne banke

v Berlin, 14. marca. (Tel. »Slov.«) Danes je bil redni občni zbor nemške državne banke. Predsednik državne banke dr. Schacht je poročal o dobrem razvoju poslov, tako da se dividenda more zvišati od 10 na 12 odstotkov. Menični portfelj se je z izkazanimi 3 milijardami napram lanskemu letu podvojil. Rezerva znaša 40 milijonov mark, čisti dobiček pa 26 milijonov mark (lani 23 milijonov).

Italija bo oborožena tudi na morju

v Milan, 14. marca. (Tel. »Slov.«) Državni podtajnik za mornarico Siriani je izjavil v parlamentu, da se izvršujejo za mornarico naročila v vrednosti 1,4 milijarde lir. Tekoči program, ki ladjedelnice zaposluje v največji meri, bo izvršen koncem leta 1931 in da bo Italija takrat razpolagala s čisto moderno opremljenimi 4 oklopnimi križarkami po 10.000 ton, 4 lahкими križarkami po 5000 ton, 12 poizvedovalnimi enotami po 2000 ton, 20 torpednimi rušilci po 1200 do 1400 ton in 20 podmornicami po 800 do 850 ton. K temu je prileti še neposredno po vojni zgrajene lahke poizvedovalne ladje in torpedne rušilce, ki so še popolnoma delazmožni.

Političen proces -- smrtne obsodbe

v Varšava, 14. marca. (Tel. »Slov.«) V Lvovu je bila danes po večtedenski razpravi izrečena razsodba v političnem procesu proti več ukrajinskim študentom radi umora poljskega vseučiliškega kuratorja Tobinskega. Glavna obtožena ukrajinska študenta Atamančuk in Verbički sta bila obsojena na smrt na vešalih, 8 obtožencev je bilo obsojenih v ječo, 7 pa je bilo oproščenih.

Od zaostale vojnice bo treba plačati le 25 odstotkov

k Belgrad, 14. marca. (Tel. »Slov.«) Glede takozvane vojnice je bil na današnji seji ministrskega sveta sprejet amandement v tem smislu, da se od dosedaj še ne plačane vsote plača samo 25%. Finančni in vojni minister se pa pooblašata, da z uredbo nanovo uredita vojnico skladno z novim zakonom o neposrednih davkih. Pripomniti moramo, da je bila vojnica vpeljana z zakonom o ustroju vojske in mornarice l. 1923. Za ta davek so glasovali vsi razen SLS. Vojnica je dosedaj znašala 50 odstotkov od neposrednih davkov in bi se morala pobirati od 1. januarja 1924 dalje. Ker so začele davčne oblasti pri nas ta novi davek razpisovati, je SLS skušala to stvar popraviti in se je sprejel ta amandement.

Kandidata za predsednika kasacijskega sodišča.

k Belgrad, 14. marca. (Tel. »Slov.«) Na današnji plenarni seji državnega sveta sta bila izvoljena dva kandidata za predsednika kasacijskega sodišča. Izvoljena sta bila Milorad Popović, sodnik kasacijskega sodišča, z 18 glasovi, in Dragoljub Arangeljović, vseučiliški profesor, s 13 glasovi.

Bim - bim - bim!

Kadar ata »Slovenski Narod« ne moreje spati, stopajo jim od časa do časa pred oči strašne reči, ki zagledajo potem na njihovem potrpežljivem papirju luč sveta. Predvečernjim je priobčil »častitljivi starina« pod grozanskim naslovom grozansko novico, da so bili Radič, Pribečević in dr. Pernar umorjeni, mnogi drugi poslanci kmetske demokracije pa nevarno ranjeni. Gotovi lahkoverni ljubljancani so pred nalepljenim žerjavovskim listom lačno dvigali oči, kdaj se prikaže raz Narodno tiskarno črna zastava in še posebna izdaja »Slovenskega Naroda«, ki naj potrdi napovedano žalostno vest, ter okraza sveda notranjega ministra kot slabega zaščitnika miru in reda in ubijalca nedolžnih žrtev. Pa ni bilo nič z mrtvaškim zvonce, kajti zvonil je le g. predsednik narodne skupščine v Belgradu k redu in je popolnoma zdravega gosp. Radiča radi nekvalificiranih napadov na ministra za socialno politiko zopet postavil za tri dni na hladno. Žerjavovcem pa je prišla grozanska »Narodova« novica grozansko prav, kajti sprejeli bodo v nedeljo lahko še z večjo slovesnostjo »smrti rešene kmetsko-demokratske mučenike«. Najprisrčnejše pa bodo gotovo pozdravili tiste kmetsko-demokratske poslance, »oznanjevalce zapadne kulture«, ki so Slovence še redavno v svojem časopisu in na svojih shodih nazivali — m a g a r c e. Bim — bim — bim.

Kaj je novega

KOLEDAR.

Četrtek, 15. marca. Klemen Dvorak, Lon-
gin. — Solnce vzhaja ob 6.16 zj. in zaide ob
6.03 pop. — Jutri: Hilarij in Tacijan.

Novosadska vremenska napoved za 15.
marca. Oblačno. Zmerno dež. Na severu me-
stoma megla. Na dolnjem Jadranu široko, na
gornjem burja. Toplota se bo dvignila, le na
severu nastopi mogoče malo mraza.

Dunajska vremenska napoved za 15. ma-
rec. Najprej oblačno, tuhtam sneg, padec
temperature. Ko pride mrzli zrak, se bo
morda zjasnilo, posebno na vzhodu.

Vreme v Belgradu dne 14. marca. Slabo-
ten veter in oblačno. Minimalna temperatura
-1, maksimalna +6 stopinj Celzija.

ZGODOVINSKI DNEVI.

15. marca: 44. pr. Kr. je bil umorjen rim-
ski vojskovođa in državnik Julij Caesar. —
1842 je umrl komponist Luigi Cherubini. —
1898 je umrl angleški iznajditelj Henry Bes-
semer. — 1897 je umrl slovenski pisatelj Ma-
tija Valjavec. — 1848 je cesar Ferdinand do-
volil tiskovno svobodo. — 1905 so dunajski
Slovenci proslavili 150 letnico Vege. — 1917
je ruski car Nikolaj imenoval za svojega na-
slednika velikega kneza Mihajla.

...

★ **Univerzitetna komisija.** Včeraj zjutraj
se je odpeljala v Belgrad ljubljanska delega-
cija za splošno univerzitetno komisijo, ki se
sestane danes v Belgradu za definitivno re-
dakcijo novega univerzitetnega zakona. V
ljubljanski delegaciji so g. rektor vseučilišča
dr. Rajko Nachtigal ter univ. profesorja dr.
Metod Dolenc in dr. Rihard Zupančič.

★ **Volitev župana za občino Trojane.** V
nedeljo, dne 11. marca se je ob prisotnosti g.
v. svetnika dr. Ogrina vršila v St. Gotar-
du volitev župana. Izvoljen je bil dosedanji
župan Gašper Cukjati. Za občinske svetovalce

Do praznika sv. Jožefa izide knjižica Mučeniška Mehika

VSEBINA: Predgovor. — Dežela in nje zgodo-
vina. — Cerkev v Mehiki. — Začetki najnovej-
šega preganjanja. — Calles. — Škofje in versko
preganjanje. — Sv. oče in Mehika. — Žrtve pre-
ganjanja (mučenci). — Sramoten molk. — Sklep.

*

Naročite knjižico takoj, da jo dobite za prireditve
pravočasno v roke. Knjižica je primerna, da se
razširi čim bolj med ljudi. Naročajte po več iz-
vodov skupaj, zlasti za društva.

— Cena 6 Din, po pošti 7 Din. —

Naročila sprejema:

Uprava Glasnika, Ljubljana, Zrinjskega c. 9.

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 8 zvečer.

Četrtek, 15. marca: NEDELJSKI ODDIH. Red A.

Petek, 16. marca: SKOLJKA. Gostovanje šentjakob-
skega odra. Izven.

Sobota, 17. marca: DANES BODO TIČI. Ljudska

predstava pri izredno niž. cenah. Izven.

Nedelja, 18. marca ob 15. uri: PEPELKA. Zadnji-

krat v sezoni pri izredno niž. cenah. Izven.

Ob 20. uri: SESTRICNA IZ VARSAVE. Ljud-

ska predstava pri niž. cenah. Izven.

Ponedeljek, 19. marca: CYRANO DE BERGERAC.

Izven.

OPERA.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Četrtek, 15. marca: FIDELIO. Red B.

Petek, 16. marca: ZMAGOVALKA OCEANA. Red D.

Sobota, 17. marca: MADAME BUTTERFLY. Red C.

Gostuje ga. Zlata Jungjenac.

Nedelja, 18. marca ob 15. uri: MARTA. Ljudska

predstava pri niž. cenah. — Ob pol 20. uri:

POLJSKA KRI. Opereta. Ljudska predstava

pri niž. cenah. Izven.

Ponedeljek, 19. marca ob 15. uri: GROFICA MA-

RICA. Ljudska predstava pri niž. cenah. Izv.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 15. marca ob 20. uri: DVA BREGOVA.

Ab. C. Kuponi.

Petek, 16. marca: Zaprt.

Sobota, 17. marca ob 20. uri: PLES V MASKAH.

Gostuje g. Mitrovičeva. Ab. B. Kuponi.

Nedelja, 18. marca ob 15. uri: PLES V MASKAH.

Kuponi. — Ob 20. uri: LOGARJEVA KRISTA.

Kuponi. Znižane cene.

Ponedeljek, 19. marca ob 15. uri: PRI TREH MLA-

DENKAH. Kuponi. — Ob 20. uri: »DOBRI

VOJAK ŠVEJK. Kuponi.

Torek, 20. marca ob 20. uri: ŽENA VRAG. Izven.

Gostovanje dunajkega Burgteatra.

Prireditve

in društvene vesti

Ljubljana.

Pevski zbor UJU bo imel v soboto, 17. t. m.

ob 10. pevsko vajo.

Občni zbor družbe sv. Elizabete. Društvo sv.

Elizabete ima letošnji občni zbor na praznik sv.

Jožefa 19. t. m., ob pol 5 popoldne v Marijanišču.

Spored: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo taj-

nice. 3. Poročilo blagajničarke. 4. Slučajnosti. Pred

so bili izvoljeni: Frane Kralj, posestnik, Za-
vrh, Stefan Brvar, posestnik Trojane, Peter
Drnovšek, posestnik, Jesenovo, Jernej Novak,
posestnik, Doberljev. Izvoljeni so vsi odločni
pristaši SLS.

★ **Duhovniška vest iz lavantinske ško-**
fije. G. Karol Guček, dosedaj kaplan v Sredi-
šču ob Dravi, je dobil župnijo Device Marije
v Pušavi in jo bo nastopil 1. aprila.

★ **Osebnosti.** Profesor na nižji kmetij-
ski šoli na Grmu v Novem mestu Ciril Jeg-
lič je premeščen na srednjo kmetijsko šolo
v Mariboru. — Ferdinand Vončina, profes-
sor na srednji kmetijski šoli v Mariboru, je
premeščen na nižjo kmetijsko šolo na Grmu v
Novem mestu. — Pravni praktikant pri okrož-
nem sodišču v Novem mestu Ferdo Meršol
je imenovan za stalnega uradnika in je po-
maknjen v 8. skupino I. kategorije. — V 1.
skupino II. kategorije je napredovala Polonica
Juvan, članica narodnega gledališča v Ljub-
ljani. — Po razsodbi državnega sveta je ime-
novan Anton Uršič, državni veterinar v p.
za veterinarja v 7. skupini I. kategorije pri
celjskem okrajnem glavarju s sedežem v St.
Juriju. Dosedanja službena doba se mu vste-
je. — Za računskega uradnika v 3. skupini
III. kategorije na specialni kmetijski šoli v
Mariboru je imenovan Joško Sotler. — Ravo-
no tam je imenovan za učitelja v 4. skupini
II. kategorije Josip Priol. — V 1. skupino
III. kategorije je napredovala Franica
Vrhunc, učiteljica v državnem zavodu za
slepe v Kočevju. — V 18. skupino I. katego-
rije je napredoval Ivo Volarič, kmetijski
referent v čakovskem okraju. — Za profesor-
ja na specialni kmetijski šoli v Mariboru v 8.
skupini I. kategorije je imenovan Ivo Zu-
panič.

★ **Delo za »Dom sv. Frančiška«.** Odbor,
ki si je stavil nalogo, da v Črensovcih postavi
»Dom sv. Frančiška«, katerega naloga bo lajša-
ti socialno bedo najbolj zapuščenih, vztraj-
no dela. Nekaj predpriprav je že izvršenih.
stavbišče kupljeno in vse stremiljenje je osre-
dotočeno zdaj v tem, da se nabere potrebna
vsota. Pravo nabiranje se še ni začelo, vklju-
temu se je že nabralo 17.718 Din. Ljudstvo se
zaveda, da bo dom vršil veliko socialno na-
logo, zato po možnosti rado sodeluje pri ve-
likem delu.

★ **Velika beda.** V vaseh »goričanskega«
dela Slovenske krajine je zavladala zadnji čas
obupna beda. Lanska letina je bila tako slaba,
da ljudstvo niti za sejatev ni imelo zrnja. Za-
sluška ni nobenega in sestradani narod s
strahom gleda v bodočnost. Živeža in pomoči
zastonj išče, ker obojega tudi v ostalih delih
primanjkuje. Ko so se milijoni določili za po-
moč gladujočim, prosimo oblasti, da tudi tem
revezem nudijo potrebno pomoč, ker si sami
nikakor ne morejo pomagati.

★ **Konfisciran les.** Kakor se doznava, je
oblast v Mačkoveh (Slov. krajina) konfiscirala
okrog 1000 kub. metrov lesa. Konfiskacija

se je izvršila radi tega, ker za sekanje ni bilo
predhodnega dovoljenja in ker se je z ozirom
na količino preokorčila meja.

★ **Novi most preko Drave pri Vurbergu.**
Dne 11. marca se je vršil pri Sv. Martinu pri
Vurbergu občni zbor brodarke zadruga. Pri
tej priliki so sklenili, da odstopi zadruga svo-
je precejšnje premoženje okrajnemu zastopu
v Mariboru. Zastop se je namreč zavezal, da
bo zgradil na kraju sedanjega broda most pre-
ko Drave v lastni režiji. Izplačajo se samo
dosedaj uplačani deleži. Občnega zbora so se
udeležili poleg velikega števila združnikov
okrajni glavar dr. Ipavc in zastopnik okraj-
nega zastopa g. Florjancič. Potreba gradnje
tega prepotrebnegega mostu zavzema vedno
širši obseg in je zadela tudi na najlepši od-
mev pri vseh oblastih. Na zgoraj omenjenem
občnem zboru je vladalo popolno soglasje.

★ **Slovensko zdravniško društvo v Ljub-**
ljani vabi svoje člane 1. na zabaven večer, ki
ga priredi v ponedeljek (sv. Jožef), dne 19.
marca 1928 ob osmih zvečer v restavraciji
»Zvezda« na čast g. primarij dr. St. Divjaku
prigodom njegove 60 letnice. Sode-
luje lastni zdravniški orkester. Gg. kolegi
s soprogami, zlasti tudi z dežele, naj
se blagovolijo udeležiti intimne proslave.
II. Na znanstveno mesečno zborovanje, ki se
vrši dne 22. marca 1928 ob 6 popoldne na ki-
rurgičnem oddelku. Predavata g. asistent dr.
L. Kramarič (Ulcus ventriculi in opera-
tivna indikacija, demonstracije) in g. primarij
dr. Fr. Derganc (Spoznavnokritična me-
dicina, I. poglavje: materializem. 2015

★ **Negoda letala v bližini Ptuja.** Dne 10.
t. m. ob 4 popoldne je bilo prisiljeno potniško
letalo Junkers A 34 pristati pri Bukovcih v
bližini Ptuja, ker je pilot ritmojster Pinter v
megli zgubil orientacijo. Letalo je bilo v služ-
bi zračnega prometa Benetke—Celovec—Du-

naj. Letalo je pristalo na ravnem polju ter k
sreči ni dobilo drugih poškodb, kakor to, da
so se potrla kolesa in se zlomile osi, tako
da se ni moglo več dvigniti v zrak. Popotniki
in pilot so ostali nepoškodovani. Ker ni bilo
mogoče poškodbe popraviti, so letalo razdri-
li in ga po železnici odpeljali na Dunaj. Štirje
potniki, ki so se nahajali v aeroplanu, so še
isti dan nadaljevali pot na Dunaj z vlakom.
Isto letalo je imelo teden dni prej dne 2. t.
m. enako smolo z istim pilotom, ki je tudi
moral zaradi megle pristati pri Pekrah v bli-
žini Maribora.

★ **V počastitev spomina dr. Hinka Do-**
lenca, svojega prijatelja, je daroval g. dr. Ivan
Veržon v Ljubljani mesto venca na grob, zne-
sek 1000 Din Narodni galeriji. Iskrena hvala!

★ **Ekspresni vlak ponesrečil.** Včeraj zju-
traj ob 4.30 se ej na postaji Caprag pri Sisku
pripetila večja železniška nesreča, ki pa k
sreči ni zahtevala človeških žrtv. Simplon-
Orient ekspresni vlak je redno odpeljal iz
Zagreba, na postaji Caprag pa je trčil na gar-
nituro tovornega vlaka, ki je imel lokomotivo
in tri vagona. Ekspresni vlak je vozil z vso
brzino in njegova lokomotiva je pri trčenju
odskočila s tira, dočim je bila garnitura to-
vornega vlaka vržena na drug tir. Strojevodjo
ekspresnega vlaka je vrglo iz lokomotive v
travo, ni pa dobil nobene težke poškodbe.
Dva vagona ekspresnega vlaka sta težko po-
škodovana, potnikom pa se ni zgodilo nič. S
postaje so takoj telefonirali v Zagreb po dru-
go lokomotivo, ki je vlak odpeljala nazaj v
Zagreb, odkoder je potem ekspresni vlak na-
daljeval pot v Belgrad ob 10.33 preko Du-
gega sela. Proga je pokvarjena in dolžini 300
metrov. Železniška direkcija je odredila, da se
proga takoj popravi, do tedaj pa bodo vlaki
vozili po drugi progi preko Novske.

★ **Stadion v Sarajevu.** Delavska zbornica
v Sarajevu je sklenila, da zgradi v Sarajevu
velik stadion za vse sportne prireditve. V to
svrhu je določena za prva dela vsota 200
tisoč dinarjev.

★ **Smrtna nesreča.** V Krčevinah, župnija
Negova, je podirala posestnica-vdova Ivana
Šipek z drugimi v gozdu smreke. V Ločnem
vrhu požagana in podsekana smreka je
padla na drugo stran, kakor ji je bilo odmer-
jeno. Deblo drevesa je pri padcu pritisnilo
glavo nesrečne Ivane ob tik stoječi gaber in
jo ji je popolnoma zdrobilo. Reva zapuša dva
nepreskrbljena otroka, ki sta ostala brez oče-
ta in matere.

★ **Pod lažnim imenom je sleparil.** V po-
nedeljek je bil v Celju aretiran in sodnim
zaporom izročen 38 letni v Starovas pri Ko-
čevju pristojni Alojzij Jaklič. Da bi kljub sle-
parijam ohranil svoje pravo ime v časti, se je
potepal okoli pod izmišljenim imenom Ivan
Šnabl. Pod tem imenom je izvršil več slepa-
rij, katerih vrsta bo pa najbrž tekom preiska-
ve znatno narasla. Tako je 12. februarja t. l.
odnesel natakari Mariji Kmecl v Celju v

Materinski dan

24. marca 1928 v operi

hotelu »Pošta« 500 Din, ki mu jih je izročila,
da bi ji nakupil cigaret. Odpeljal se je z nji-
mi do Maribora, od tam jo je pa mahnil peš
v Avstrijo. Tudi hlapca pri »Pošti« je olajšal
za površnik, vreden kakih 50 Din. Takrat je
pravil, da je v Gradcu rojen in tja pristojen.
V decembru lanskega leta je bil celo v staležu
bolnikov celjske bolnice in ima najbrž zasluge
na tem, da je izginila 120 Din vredna ura bol-
niku Karlu Zorku. V bolnici so ga imeli zapi-
sanega kot monterja iz Maribora, v resnici je
pa Jaklič, po poklicu natakari. Skoro gotovo
si ga želijo tudi avstrijske oblasti, ker se je
dalje časa nahajal v Avstriji.

★ **Po sestri mu je bilo dolgčas.** Iz prisil-
ne delavnice v Novi Gradiški je 15. februarja
t. l. pobegnil v Mozirje pristojni Ferdinand
Koren, ki je prišel v Novo Gradiško radi pre-
dolgi prstov. Ubegli ptiček se je včeraj pro-
stovoljno javil pri celjski policiji. Pravi, da
je šel samo pogledat k sestri Berti, ki služi
v Lokeh. Ni mu namreč že dalje časa hotela
pisati.

★ **Neumestna komodnost.** V Mohorjih, ob-
čina Rob, smo si bili priborili po dolgem tru-
du šolo, ki je bila radi oddaljenosti od Roba
zelo potrebna. Ker smo siromaki, smo najeli
hišo za šolo, a sedaj ni nobene učiteljice, ker
baje ni komodnega stanovanja za učiteljsko
moč. Bi pač morala šolska oblast krepko ape-
lirati na učiteljstvo, da se kdo potruzi v kraje,
kjer je ukaželjna deca, dobri ljudje — četudi
ni baš parketa in kina! Sedaj pa ostaja 66
otrok v Mohorjih brez poduka. Pa to ni prav!

★ **Izredni občni zbor Društva kmetijskih stro-**
kovnikov za ljubljansko in mariborsko oblast se
je vršil v nedeljo 11. t. m. v Celju. Navzlic slabe-
mu vremenu je bila udeležba prav povoljna. Ob-
ravnavala so se razna stanovska vprašanja, ki so v
zvezi s prevzemom kmetijske pospeševalne službe,
kakor tudi strokovnega osebja od strani oblastnih
samouprav. Občni zbor je potekel v najlepšem so-
glasju in so se razmotrivala vsa vprašanja stvar-
no in izčrpno. Nobenega dvoma ni, da bo našlo ta-
ko stvarno in utemeljeno stališče popolno razume-
vanje pri merodajnih činiteljih, kar bo pripomoglo
k izboljšanju splošnega položaja stanu, ki je bil
doslej čisto zapostavljen za drugimi stanovi. Saj bo
to najlepša pobuda za tem požitvalnejše delo v
bodočnosti, kar bo v korist našemu težko preiz-
kušenemu kmetijstvu. Uvažujoč, da je v Sloveniji
nad 20.000 drž. uradnikov in da odpade od teh
na kmetijske strokovnjake komaj 0.3 odstot., je
jasno, da bi morebitno znižanje njihovega števila
rodilo skrajno neugodne posledice v pogledu naš
kmetijske produkcije. Pri tem ne smemo pozabiti,
da je kmetijstvo najmočnejša gospodarska panoga
v Sloveniji, ki je radi nesposobnosti centralne
uprave silno trpela ter zahteva tem intenzivnej-
šega pospeševanja v bodočnosti. Dobro situiran
kmečki stan pa tvori temelj blagostanja vseh dru-
gih poklicev: obrtnika, delavca, uradnika, trgovca,
industrijskega itd., kar mu nudijo dokaz države v
visokorazvitim kmetijstvom in vseskozi naobrazne-
nim kmečkim prebivalstvom. P.

★ **Arborin, sredstvo zoper sadne škodljiv-**
ce, nadalje desinfekcijsko sredstvo Sanitol,
Sanoform in Sanelin ima v Mariboru stalno
v zalogi drogerija M. Wolfram nasl. M. K a n c,
Gosposka ulica 33.

★ **Pri boleznih na ledvicah, v mehurju in**
debelem črevesu polajšuje »Franz-Josef«-gren-
čica v najkrajšem času tudi večje težkoče pri
odvajanju. Spričevala bolnišnice potrjujejo, da
je »Franz-Josef« voda vsled svojega olaj-
šujočega učinkovanja brez bolečin prav po-
sebnost primerna za neprestano porabo pri mla-
dih in starih. Dobiva se v lekarnah, drogeri-
jah in specer. trgovinah.

Jožicam in Jožkom

kupite najprimernejša darila v zlatu, srebru in
China - srebru pri
SLAVKO RUŠ, Dunajska cesta št. 9, Ljubljana.

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARN.

Drevi imata nočno službo: Piccoli na Du-
najski cesti in Bakarčič na Sv. Jakoba trgu.

...

© **Najlepša proslava sv. Jožefa bo a k a**
demija, katero priredi naša krščanska de-
lavstva mladina ob sodelovanju naših akade-
mikov v nedeljo, 18. marca, ob 8 zvečer v
Ljudskem domu. Ob glasbenih točkah, govo-
ru, petju in duhovni igri v dveh slikah bo po-
kazala dostojanstvo in krščanski smisel dela
ter borbe za krščanski preporod družbe. Ude-
ležite se je!

© **Umrla je v Šiški gospa Marija Zle b**
nik r. Lampič. Pogreb bo danes ob pol štirih
popoldne. — Včeraj je umrla gospa Josipina
Geiger r. Cernstejn. Pokopali jo bodo v petek
ob štirih popoldne.

© **Avtomobilska nesreča.** Na Celovski
cesti blizu St. Vida se je včeraj zjutraj ob 9
pripetila težka nesreča. Že dalj časa opažajo
ljudje, da novi šofer avtobusa, neki Dunaj-
čan, ne obvlada popolnoma krmila pri avto-
busu. Tako je tudi včeraj zjutraj zavezil na-
ravnost proti vozu, ki mu je prihajal nasproti.
Konj se je splašal in zdiral. Voznik, 36 let
stari posestnik Franc Langerholz iz Vižmaš
št. 16, je padel pod voz in ga je konj vlekel

Cerkveni vestnik

Duhovne vaje za moše v Domu. Ker se je za
tečaj od 17.—21. t. m. oglasilo toliko mož, da je
ves Dom poln, ne moremo sprejeti novih prijav
niti nam bo mogoče sprejeti neprijavljene.

Veliko delo ljublj. oblastne skupščine v 1. letu

Včeraj se je ljubljanska oblastna skupščina sestala na splošno zasedanje. Sejo je otvoril ob 10¹⁵ predsednik dr. Natlačen. Navzoči so bili vsi poslanci razen dveh. Kot zastopnika državne oblasti je bil navzoč veliki župan dr. Vodopivec. Predsednik dr. Natlačen je podal v glavnih obrisih pregled dosedanjega dela. Izvajal je:

Uradništvo.

Finančna sredstva, ki so bila Oblastnemu odboru v prvem letu njegovega poslovanja na razpolago, so bila do skrajnosti skromno odmerjena, zato se delovanje Oblastnega odbora tudi ni moglo razviti tako, kakor bi bili mi želeli. Uredbo o službeni pragmatiki za nameščence Oblastnega odbora je ta skupščina sklenila že dne 28. aprila 1927, a da bi pragmatično nastavlili lastno uradništvo, se ni smogli odločiti, ker si še nismo bili gotovi, bomo li imeli tudi za plačevanje uradništva na razpolago dovolj stalnih dohodkov. Delali smo vsled tega izključno s honorarnimi nastavitvami in še to po večini le s takimi, ki so bili dopolnile drugod zaposleni, dočim so pri nas opravljali delo samo v popoldanskih urah. Na ta način smo zaposljevali pet konceptnih uradnikov, od teh enega šele tri mesece, nadalje enega inženjerja, štiri pisarniške uradnice, enega knjigovodskega uradnika in tri pomožne pisarniške moči, od teh eno le zadnje tri mesece, a drugo zadnja dva meseca. Stalno na razpolago sta nam bili le dve tipkari in dve slugi.

Ker prevzame Oblastni odbor s 1. aprilom od države vse posle, ki spadajo v njegovo kompetenco, in ker so dosedaj s sprejetim in odobrenim proračunom zagotovljena za nadaljnje obsežno delo potrebna sredstva, smo morali preiti k definitivni organizaciji uradnega aparata in preskrbeti v ta namen potrebno število uradništva.

Ko je Oblastni odbor razpisal službena mesta, je bil

naval kompetentov naravnost ogromen.

To velja zlasti glede mest pisarniškega in knjigovodskega uradništva, kar je pripisovati današnjemu težkemu gospodarskemu in socialnemu položaju. V opravičilo vsem onim neštevilnim kompetentom, ki so se zaman nadejali, da dobe v oblastni službi potrebnega kruha, naj s tega mesta ugotovimo tole:

Pri nastavljanju uradništva je imel Oblastni odbor pred očmi dejstvo, da mora ustvariti uradni aparat prav od temelja in da mora poiskati take ljudi, ki bodo v vsakem pogledu vsposobljeni, da izvedejo organizacijo urada tako, da bo mogel ta takoj spočeti v vsakem pogledu ustrežati svojim nalogam in v čim višji meri upravičiti velike nade, ki jih stavi narod v Oblastno samoupravo. Ne gre prezreti dejstva, da bo imel Oblastni odbor izvrševati največ take posle, ki so bili doslej v državni upravi in da je prehod teh poslov na Oblastno samoupravo brez težkih pretresljajev in motenj, vsled katerih bi moralo smoteno delo, za daljšo dobo zastati, nemogoče, ako pri tem ne sodelujejo ljudje, ki so v te vrste posle že vpeljani in ki bodo mogli ohraniti med dosedanjim in bodočim našim delom neobhodno potrebno kontinuiteto. To so bili razlogi, ki jih je imel Oblastni odbor pred očmi pri sicer težki izbiri oseb, ki je sprejel na svojo službo prvo uradništvo, ki naj tvori nekak kader, in katerega se bodo kasneje po vsakovrstnih potrebah pritegovali še nove moči.

Da Oblastni odbor ni mogel pričeti z izvrševanjem svojega programa v večjem obsegu, je bil poleg pomanjkanja finančnih sredstev temu vzrok v veliki meri tudi

nedostatek primernih uradnih prostorov.

Deželni dvorec, nekdanja hiša Kranjske samouprave, je zaseden po slovenski univerzi, ki ji ti prostori že davno več ne zadostajo. Zaveš velike važnosti tega za slovenski narod neobhodno potrebnega znanstvenega zavoda in bojazen, da bi vsako motenje vseučilišča v posesti dvorca za naše strani lahko kvarno in morda celo usodno vplivalo na nadaljnji razvoj ali celo obstanek naše Almae matris, sta nam narekovala skrajno obzirnost in previdnost v tem pogledu; zato smo raje sami trpeli pomanjkanje in se do skrajnosti utenjajali, obenem pa iskali rešitve temu vprašanju, ki je za uspešni razvoj samouprave sicer eksistenčnega pomena, na drug način. Deloma smo to vprašanje uredili z nakupom znane Auerspergovske palače v Gosposki ulici. Ta objekt je sicer sestavni del fidejkomisa grofov Auerspergov in ker vez fidejkomisa še ni odpravljena, še ni prišlo do končnovečelavne pogodbe z upraviteljem tega fidejkomisa, vendar je pričakovati, da se fidejkomisna vez kljub težavam, ki so se pojavile, v doglednem času odpravi. Nakup predmetne hiše je Oblastni odbor sklenil, potem ko je zaslusil mnenje finančnega odseka te skupščine, ki je tozadevnemu predlogu Oblastnega odbora pritrdil. Kupnina znaša neto 800.000 Din.

Na osnovi posebnega dogovora z lastnikom oziroma uživalcem fidejkomisa se je mogel Oblastni odbor s svojimi uradi v en del prostorov v predmetni palači že vseliti in sem v prijetnem položaju, da morem skupščini sporočiti, da prične v 1. nadstropju omenjene palače z jutrišnjim dnem, to je s 15. marcem, posloovati naš gradbeni oddelek, ki prevzame z jutrišnjim dnem v smislu sporazuma, doseženega s tuk. gradbeno direkcijo, ki je doslej začasno vodila posle bivših deželnih odborov v cestnih in gradbenih zadevah, vse tiste posle, ki spadajo v področje Oblastne samouprave in ki jih doslej zbog tehničnih ali upravnih okolištin še ni mogel sam opravljati.

V zvezi z Auerspergovo palačo moram odgovoriti s tega mesta na neke očitke, ki jih je bilo čitati v nekem tuji časopisu. Gre za očitke, da je Oblastni odbor velikomno število dosedanjih najemnikov v predmetni hiši odpoval od stanovanja. Temu nasproti moram ugotoviti dejstvo, da se bo morala iz predmetne hiše izseliti vsled tega, ker smo hišo mi kupili za svoje urade, v doglednem času ena sama stranka, ki pa predmetno stanovanje itak po veliki večini oddaja podnajemnikom. Naši uradi zasedajo v glavnem le one prostore, ki jih je doslej imela v najemu agrarna direkcija oziro. Okrožni urad za agrarno reformo, edina stranka v 1. nadstropju, pa se preseli v že izpraznjeno stanovanje v pritličju, dočim se uradi agrarne reforme preselijo v del prostorov, ki jih je doslej uporabljala za svoje urade gradbeno direkcija, ki jih pa vsled prevzema enega dela poslov po Oblastnem odboru lahko pogreša.

Prostori v Auerspergovski palači bodo začasno zadostili za dva naša oddelka, gradbeni in kmetijski.

Ker za dogledno bodočnost ni misliti, da bi nam mogla staviti univerza deželni dvorec na razpolago, ker Auerspergova palača za nastanitev vseh naših uradov niti zdajka ne more zadostiti in ker je za brezhibno poslovanje Oblastnega odbora neodložljiva potreba, da se preskrbe zadostni in prijemni poslovni prostori, je Oblastni odbor v zadnjem času temu vprašanju posvečal veliko skrb. Po razmisli vanju vseh vpoštevanih okolištin je končno prišel do zaključka, da bi bila najboljša rešitev v tem, da se

palača Kranjske hranilnice,

ki je prešla 7. januarja t. l. v last Ljubljanske oblasti oziroma novoustanovljene oblastnega denarnega zavoda, dvigne za eno nadstropje, potem pa, ko bodo zato potrebna sredstva na razpolago, podaljša v južni smeri, kjer poseduje Kranjska hranilnica lastno stavbišče. Odlični slovenski arhitekt je bil tako ljubezniv, da se je lotil tega problema in kakor čujem, nam v najkrajšem času predloži svoj načrt. Naša želja je, da bi se ta akcija tako izvedla, da bi mogli že letošnjo jesen naseliti v Kranjski hranilnici vse svoje urade, izvenšiti gradbeni oddelek, ki naj bi ostal v Auerspergovski palači, a drugo jesen ali vsaj leta 1930 naj bi nam bila dana možnost, da bo mogla ta skupščina zborovati v novi lastni dvorani.

Novoustanovljeni oblastni denarni zavod Kranjska hranilnica, posluje od 7. januarja 1928 na temelju pravilnika za oblastni denarni zavod, imenovan Kranjska hranilnica. Oblastni odbor je imenoval člane upravnega odbora Kranjske hranilnice.

Na decembrskem zasedanju je sklenila skupščina ustanoviti in izdati

samoupravno glasilo,

ki naj bo obenem Uradni list ljubljanske in tudi mariborske oblasti. Realizati tega sklepa skupščine je »Samouprava«, ki glede vsebine kakor glede oblike ustreza navodilom, ki jih je sklenila skupščina. Ko bodo oblastni uradi toliko napredovali, da bo mogoče njih brezhibno poslovanje, bomo poskrbeli, da se »Samouprava« tako izpopolni, da bo zlasti vsem samoupravnim erotam v obeh slovi, oblastnih v vsakem pogledu zadostala, tako v značaju glasila samouprav, kakor tudi v lastnosti uradnega lista.

Nato je predsednik poročal

o oblastnih financah

in o dosedanjem uspehu pobranih oblastnih davčin. Finančno ministristvo je od skupščine predlagani proračun 55.941.575 Din znižalo na 48.030.843 Din za 7.910.732 Din. Reducirani so bili med drugim krediti kmetijskega ministristva na podlagi uredbe o prenosu poslov na samoupravo, prispevki za 26 km državne ceste, delegirani krediti za zdravstvene ustanove ter nižje obrt. šole v iznosu 4.682.780 Din. Te redukcije ne pomenijo nobene okrnitve. Samostojne oblastne davke, takse in doklade pobirajo organi drž. davčne uprave. Takse na motorna vozila in javne plesne prireditve pobirajo davčni uradi. Podrobna navodila glede pobiranja oblastnih davčin vsebujejo posebni pravilniki. Pri sestavi pravilnikov je oblastni odbor upošteval vse nasvete in želje prizadežanih krogov, v kolikor je bilo izvedljivo. To je pripravljen tudi v bodoče. Težave so s k. stavskim ozemljem, ki spada pod območje zagrebškega inspektorata finančne kontrole. V dveh anketah pri zbornici TOI, katerih se je udeležil zastopnik oblastnega odbora, se je razpravljalo o pobiranju oblastnih davčin. Izrazila se je želja, da se davščina na nočni obisk pavšalira. Če bi se izkazalo, da je sedanj način pobiranja nepraktičen in da ogroža gostilničarski stan, bo oblastni odbor predlagal spremembo uredbe v željenem smislu. Predlog, da bi pobirali oblastne davščine samostojni organi oblastnega odbora, kakor nekdanji d. carji, bo oblastni odbor protičil. Oblastni odbor je opozoril oddelke finančne kontrole za slučaj, če bi se skušalo tihotapiti opojne pijače vsled razlike v višini oblastnih dokladov zlasti iz zagrebške in karlovske oblasti.

Skupni donos vseh davčin znaša v tem letu do danes 2.926.886 Din. Oblastna taksa na motorna vozila se plačuje četrtletno. Ker so vsa vozila s 1. marcem označena po oblastih, bo pobiranje olajšano. Trošarina na potrošino premoga bo vsled opustitve drž. in samoupr. teles v donosu manjša, nego določa proračun. Glavni donos izkazuje oblastna doklada k drž. trošarini na opojne pijače.

V splošnem moramo biti z dosedanjim uspehom zadovoljni.

Nato poroča predsednik

o kranjskih deželnih elektrarnah.

Završnica s 3000 k. s. oddaja tok po celi Gorenjski do Kranja. Sedaj se trasirajo tri nove proge v Kamno gorico in Kropo, Bohinjsko Belo in Dovje. Njeno omrežje 145 km. Cena toka je nizka in ne dosega niti polovice zlate predvojnne cene.

Po prevratu je ta tvrdka kupila elektrarno v Bohinju (300 k. s.). Ker industrija v tem kraju ni razvita, elektrarna, kakor se je pričakovalo, ne uspeva. Oblast mora letno doplačevati 50—80.000 dinarjev. Njeno vzdrževanje je drago radi vednih popravil. Omrežje obsega 37 km.

Oblastni odbor je lani kupil elektrarno v Zagradu na Dolenjskem (200 k. s.). Ob prevzetu je bilo njeno stanje zelo pomankljivo. Delo na popravilu proge, da bo oddaja toka nemotena, bo v bližnji spomladi končano. Potem bo oblastni odbor začel z razširitvijo omrežja ob obstoječi progi in na nove priključke zlasti za Litijo.

Elektrarno v Zireh je prevzel oblastni odbor, da jo reši propada in podpre gospodarski dvig žirovske doline. Obnovitvena dela bodo menda že koncem tega meseca gotova. — Aktivna je edino elektrarna v Završnici. Iz njenih dohodkov se morejo kriti tudi ostali obrati.

Ljubljanska oblast ima mnogo večje vodne sile na Savi od Kranja do Medvoda. Izdelal se je načrt za tri centrale, ki bi proizvajale okrog 13.000 k. s. Voja je to načrte preprečila, zavlekla pa jih je dolgoletna pravda, ki jo je moral izvojevati bivši deželni odbor nasproti zahtevam papirnice Vevče. Upravna oblast je rešila to vprašanje v prilog oblastnega odbora. Tvrdka Vevče je v poslednjem času obnovila svoje zahteve in zahteva zase zopet nove pravice do vodnih naprav v Medvodah. Pridružila se ji je tudi ljubljanska občina z enakim načrtom. Oblastni odbor bo varoval svoje pravice, ki jih je pridobil njegov prednik, bivši deželni odbor. Ne bomo pa nasprotni, ako se pokaže možnost koncentracije in skupnega dela vseh prizadežanih faktorjev, da se čim preje in čim bolj izrabijo naravni zakladi Save. (Ploskanje.)

V smislu točke 7. prehodnih odredb zakona o oblastni in srezki samoupravi je Oblastni odbor v sporazumu z velikim županom ljubljanske oblasti začel dne 1. junija 1927 izvrševati

nadzorstvo nad vsemi občinami

ljubljanske oblasti, kakor to določajo na teritoriju ljubljanske oblasti veljavni občinski redi.

Kakor je razvidno iz splošnega vloženega zapisnika, je bilo občinskemu referatu v letu 1927. dodeljenih 1740 spisov, a v letu 1928 877 spisov; od obstoja občinskega referata, to je od 1. junija p. l. dalje, je imel občinski referat reševati 2617 spisov. Od teh spisov je danes neresenih 489; v občinskem referatu je bilo torej v tem razdobju do 10. marca 1928 rešenih 2120 spisov v raznem, manjšem ali večjem obsegu.

V tem času je izvršil občinski referat 10 uradnih revizij glede računov in gospodarstva podrejenih samoupravnih edinic.

Ako se vpoštevata, da je v občinskem referatu ves čas od 1. junija 1927 dalje zaposlen en sam honorarni uradnik, se mora pač priznati, da je bilo v priložni 9 mesecih izvršeno ogromno delo, tembolj, ker je med navedenimi spisi 357 občinskih proračunov, katerih velik del je tudi že rešen. Delo na reševanju občinskih proračunov je bilo z ozirom na določbo členov 6 in 83 finančnega zakona za leto 1927-28 še bistveno obteženo, ker je bilo glede na te določbe treba mnogo proračunov predložiti z referati v rešitev finančnemu ministru. Domišljam si, da je pripisovati baš akciji našega občinskega referata uspeh, ki smo ga v zadnjem času izvojevali pri finančnem ministristvu, da smemo namreč v lastnem delokrogu reševati vse proračune podeželskih občin, v kolikor ne gre za doklade preko 500%, ako celoten proračun presega znesek 50 tisoč dinarjev, proračune, ki znašajo 50 tisoč dinarjev ne presega, pa neomejeno brez oziroma na višino doklada.

Oddelek za javna dela.

Od zadnjega zasedanja je bilo poslovanje tega oddelka omejeno le na najnujnejše posle, ker oblastni odbor še ni imel nastavljenega tehničnega osebja in je večino poslov vršila še gradbeno direkcija. V mesecih februarju in marcu je pa nastavljen oblastni odbor 4 inženjerje in 4 tehnične in bo pričel s tem osebjem vršiti vse posle v cestnih zadevah jutri 15. marca.

Od agrarne direkcije v Ljubljani je prevzel oblastni odbor za ta svoj oddelek toliko inventarja, kolikor ga je za opremljenje oddelka nujno potrebno. S tem inventarjem je začasnno opremlil v Auerspergovski palači 6 velikih sob.

Kljub pomanjkanju je pa oddelak za javna dela vršil predpriprave za redno poslovanje. Izdeluje se načrt za nov železobetonski most čez Pšato v Mostah.

Napravljen je načrt za preložitve klanca Nemška vas—Poljane.

Predelan je pred vojno napravljeni proračun za cesto Črnomelj—Stari trg.

Izvršil se je ogled v svrhu predelave proračuna za cesto Semič—Kot.

Vrše se priprave, da bo mogoče takoj, ko bo vreme to dopuščalo, s preložitvijo klanec na cesti Tenetišče—Golnik.

Sporazumno s cestnimi okrajnimi odbori bi bil pripravljen gradbeni program oblastnega odbora za dobo vsaj dveh zasedanj. Celotni gradbeni stroški za izvršitev tega programa bodo znašali okroglo 100.000 Din.

Napravljenih ter skupščini predloženih je nadaljnih

12 predlogov za zgradbo raznih cest in mostov.

Oblastni odbor se je bavil z vprašanjem ureditve cestarske službe. Potrebno je cestarjem zvišati njihove zelo nizke plače in le tedaj, če bodo plače cestarjem zvišane, bo mogel oblastni odbor zahtevati od cestarjev, da bodo začeli vršiti svojo cestarsko službo tako intenzivno, kakor je to potrebno in kakor je v interesu naših deželnih cest. Upokojiti bo treba vse prestaro, za cestarsko službo že nesposobno cestarsko osebje ter bo treba nastavitve večje število novih cestarjev, tako da se bo povišalo število cestarskega osebja v ljubljanski oblasti približno od 230 cestarjev, kolikor je sedaj nastavljenih, najmanj na 350. Staro cestarsko osebje, v kolikor je nesposobno za cestarsko službo, bo upokojila še pred 31. marcem tega leta gradbeno direkcija v Ljubljani ter se bodo pokopajne za to upokojeno osebje izplačevale iz državnih sredstev.

Gradbeno direkcija v Ljubljani je razdelila kredit iz proračuna za leto 1927-28, namenjen za vzdrževanje deželnih cest. Na ta način so prejeli posamezni cestni odbori od države po več letih vendar vsaj del dolžnega dvetretjinskega prispevka za vzdrževanje deželnih cest.

V tej zvezi omenjam, da je v tej smeri podvzel oblastni odbor korake, o katerih je upati, da bodo imeli tudi uspeh. Intervenal sem namreč v ministristvu za zgradbo in v ministristvu za finance v tem zmislu, da se zakoniti prispevki, v kolikor jih dolguje država našim cestnim odborom, oziroma okrajnim zastopom za čas od leta 1920. dalje, plačajo. Te terjatve naših okrajnih cestnih odborov in okrajnih zastopov v ljubljanski oblasti znašajo, kakor se je to uradno ugotovilo po finančni delegaciji, nekaj nad 13.000.000 Din. Na pristojnem mestu se mi je ljubljilo in zagotovilo, da se bodo te terjatve izplačale. Izplačale jih bo finančno ministristvo z državnimi boni, ki se bodo realizirali, ko se realizira državno posojilo. (Odobravanje.)

Pri okrajnih cestnih odborih bo treba preurediti način vzdrževanja cest. Potrebno bo nastavitvi pri cestnih okrajnih odborih cestne mojstre, ki naj bi vršili tehnične posle pri vzdrževanju cest, dočim bi cestni načelniki in cestni odbori obdržali administrativne posle ter denarno upravo cestnih odborov.

Potrebno bo izvršiti pri vseh deželnih cestah, kakor je že zadnjič napovedal dr. Adlešič, zamejšanje cest. Nanovo bo treba ceste razvrstiti in vse ceste, ki še niso kilometrirane, bo treba kilometrirati ter za vse ceste napraviti popise cest, kakor ima to že izvršeno gradbeno direkcija za državne ceste.

Omenil sem že, da preidejo s 1. aprilom nekatere ceste, ki so bile doslej državne, v upravo oblastnega odbora. To so ceste Kranj—Jezerško (Koroška cesta), cesta Naklo—Tržič Ljubelj (Ljubljanska cesta) ter cesta od Kala do Hotederske (Idrijska cesta), dočim ostane cesta od Kala do Planine še nadalje v državni upravi.

Interveniral sem tudi radi ureditve vprašanja državnih ali deželnih cestarjev, ki se z uredbo o prenosu poslov izroče oblastni samoupravi. — Kar se tiče cestarjev na progah državnih cest, ki so prešle v oblastno upravo, se prepusti državnim upravam, da jih upokojijo ali na drug način razreši v zmislu zakona o oblastni in srezki samoupravi. Prav tako se ne bodo prevzeli cestarji, ki so prekoračili 65. leto starosti.

V neposrednem programu oblastnega odbora je

izenačenje različnih deželnih zakonov o gradbi in vzdrževanju samoupravnih cest in potov.

Na ozemlju bivše Kranjske, Koroške in Istre so upravljali te ceste cestni okrajni odbori, na ozemlju bivše Štajerske so pa last dotičnih okrajev. Na ozemlju, kjer imamo okrajne zastope, znaša zakoniti prispevek za vzdrževanje maksimalno 60%, dočim znaša na ozemlju bivše Kranjske, Koroške in Istre zakoniti prispevek v vseh slučajih dve tretjini vzdrževalnih stroškov.

Oblastni odbor je orajel od ministristva za socialno politiko

Vsebina 2. številke.

(Izide 15. marca.)

Izkaz žrebanja III. razreda državne razr. loterije Zrebanje zastavnice držav. hipot. banke kralj. SHS 2%, premijske srečke kneževine Srbije iz l. 1881 Zrebanje 4 1/2%, komunal. zadolžnice Prve hrvatske štedionice v Zagrebu.

Zrebanje 6% komunalnih zadolžnic Prve hrvatske štedionice v Zagrebu.

Posojilo mesta Zadra iz leta 1911.

Cehoslovaške državne gradbene srečke.

Srečke italijanskega rdečega križa iz l. 1885.

Turške srečke iz l. 1870 glaseče se na Fr. 400.—, 4% zastavnice Peštansko-madžarske komerc. banke.

4 1/2% zastavnice Peštansko-madžarske komerc. banke.

7 1/2% zastavnice madj. eskompt. in menjal. banke.

Brezobrest premij. obligacije madjar. hipot. banke.

Naše domače dobrodelne in razredne loterije.

Odgovori uredništva. — Dobave in licitacije.

Ogledni izvod brezplačno!

Naročnina za eno leto 60 Din, za pol leta 30 Din, za četrt leta 20 Din.

Pisma in denarne nakaznice na upravo

„Vjesnik Sreče“ v Zagrebu, Preradovičev trg 5. — Telefon 1-88.

200.000 Din za pomoč

krajem, ki so prizadeti po elementarnih neizgodbah. Iz lastnega je dodal 150.000 Din. Med prebivalstvo je oblastnemu odboru mogoče razdeliti 29 vagonov koruze po polovični ceni. Razdelitev se je izvršila na podlagi cenitve okrajnih glavarjev in okrajnih ekonomov. — Oblastni odbor je podvzel akcijo za dobavo cenene modre galice. V proračunu bo votiran znesek, tako da bo galica 2 Din cenejša, kakor je sicer njena cena. Oblastni odbor bo posvetil veliko pozornost preskrbi s pitno vodo.

Obširno poročilo je poda predsednik o zdravstvenih in dobrodelnih poslih. To poročilo bomo priobčili jutri.

Stanovanjsko vprašanje.

Oblastna skupščina je sklenila z ozirom na razne predloge za omiljenje stanovanjske bede to vprašanje proučiti. Oblastni odbor je izvedel pismeno anketo. Iz odgovorov se vidi, da je potrebno okoli 2500 stanovanj, največ v industrijskih krajih. Glavna ovira pri zidanju je pomanjkanje kredita. Zato predlaga oblastni odbor uredbo o graditvi malih stanovanjskih hiš (ki smo jo že včeraj objavili).

Nato je predsednik čital predloge, ki so jih vložili poslanci in ki jih stavlja oblastni odbor. Poslanec Novak (SLS) je vložil interpelacijo radi klanja in unovčevanja žicne po živinorejcih. Predsednik je interpelacijo izročil velikemu županu. Dr. Puc je vložil interpelacijo v zadevi zvišanja najemnine v stanovanjski hiši Kranjske hranilnice, na katero bo predsednik odgovoril na prihodnji seji. Poslanec Brenčič je vložil interpelacijo radi zdrave pitne vode. Na interpelacijo posl. Tavčarja (SDS), da se »Samouprava« ni dostavila oblastnim poslancom, odgovarja predsednik, da je glasilo vsem ob. poslancem na razpolago proti naročnini 100 Din. »Službene Novine« se tudi državnim poslancom ne dajejo zastoj. Glede druge njegove interpelacije glede uredbe o zgradbi malih stanovanj, da je niso poslanci dobili na vpogled pred zasedanjem, odgovarja, da bo poskrbel, da bodo poslanci pred sejo dobili vse uredbe, ki jih predlaga oblastni odbor. Dosedaj to ni bilo mogoče iz finančnih in tehničnih razlogov.

S tem je bil dnevni red včerajšnje seje izčrpan. Včeraj popoldne in danes zborujejo odseki: kmetijski, uredbojajni, odsek za javna dela, finančni odsek in odsek za prošnje in pritožbe. Prihodnja seja oblastne skupščine bo jutri ob 9 do polno. Na dnevni red pride poročilo predsedstva ter poročila posameznih odsekov. Seja se je zaključila ob pol 1.

Glasba

Program koncerta, ki ga priredi pod okriljem ljubljanske Glasbene Matice koncertna pevka ga. Ivanka Negro-Irastova v petek dne 16. marca v Filharmonični dvorani: 1. Grieg: Labud, dr. Kaiser; Bolnik na vetru, Ona poje. 2. Parney: Millora, Heten Heidelberg; Sorodnik smrti, Dr. Pongrac; Pozna jesen je. 3. Godard: Berzeuse iz opere Jocelyn, Massenet: Elegia. 4. Adamič: Na lipici zeleni. Pavčič: Pesem, Skerjanc: Jesenska pesem, Lajovic: Mesec v izbi. Gospo pevko spremlja na klavirju konservatorist gospod Marjan Lipovšek. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni. Začetek koncerta ob 20. uri zvečer.

Tistim, ki imajo Jurje...

Ako v listnici ogromni

nosiš Jurje — tisočake,

dobro, dobro si vajeni,

da že mnogi so peljaki

in denarni mogočnjaki

sagazili med prosjake...

Vedi, da denar stopi se

kakor bele snežne lise

na gorah, ko solnce sije...

Vzemi listnico rejeno

in si kupi srečko eno,

last stadijske loterije

Srce bo se Ti ogrelo,

ko za dinarjev deset

pade Ti ko hruška zrela

v roke vila, vrt in svet.

En kovač! Mar to je kaj?

Tisočev dobiš nazaj:

reci: sto in šestdeset.*

* Toliko je vredna Vila Stadion z vrtom.

Sveta življenje in vrvenje

Ali je Anastazija še živa?

Znano je, da je še vedno razširjena govorica, da hči ruskega carja Nikolaja II. še živi. Berlinski »Lokal-Anzeiger« je pred letom uganjal s to fikcijo največjo senzacijo. Sedaj pa prinaša »International New Service« razgovor svojega dopisnika s Siromolotovom, ki se je l. 1917. pridružil boljševikom, bil predsednik izvršilnega odbora komunistične stranke na Uralu in podpisal izmed štirih odbojnikov smrtno obsodbo nad carjevo družino. Eden od teh voditeljev je umrl naravne smrti, drugi, Voikov, je bil kot sovjetski poslanik ustreljen v Varšavi, tretji, Beloborodov, živi kot opozicionalec v Sibiriji. Siromolotov je predsednik državnega lesnega trsta v Moskvi. Na vprašanje časnikarja, ali je bila vsa carska družina uničena, je odgovoril, da je bila, da je dal med drugimi sam povelje, da ve, da se je usmrtilitev izvršila, da je moral o tem Ljenuinu poročati.

»Anastazija je mrtva! Bila je ustreljena z nemško pištolo, ki je trenutno v moji posesti. Štiri osebe so videle njeno truplo in vedo, da je pokopana v Jekaterinburgu. Gospa Čajkovski torej ne more biti Anastazija. Osebo sem podpisal smrtno obsodbo in poskrbel za njeno izvršitev; sicer bi danes sam ne bil več pri življenju.«

Nato navaja boljševik podrobnosti. »Nikolaj II. je bil ravno na potu v kraj prebivanja, ko smo izvedeli, da hočejo iz Tobolska carja osvoboditi. Hitro smo osredotočili svoje čete in bil je mir. Car je dobil povelje nemudoma odpotovati v Jekaterinburg. K nam je dospel telegram, da sta od vlaka bila odklopljena lokomotiva in voz, v katerem se je nahajala carska družina, in se odpeljala v smeri proti Omsku. Če bi car dospel v Omsk, bi preko Vladivostoka zbežal iz Rusije, ker je bila vsa Sibirija v rokah monarhistov. Omsk sam je bil v rokah rdečih gardistov. Brzjavili smo tamošnjemu poveljniku, da zapre železniško progo in ujame carja. Sest ur nato je bila carska družina zopet na potu v Jekaterinburg.

Po popisu dogodkov prihaja Siromolotov na dejanje samo. »Vsa družina je bila ustreljena. Če govori gospa Čajkovski o nekem vbojladju v brado, je to izmišljotina, ker se bajoneti sploh niso rabili. Člani izvršilnega odbora so nato posetili vilo, kjer so ležala trupla. Zdravnik je ugotovil smrt. Izdali smo povelje, da se trupla ponoči skrivoma pokopljejo. Kje so pokopana, je še danes tajnost. Tudi Kolčak, ki je nekaj dni pozneje zasedel mesto, jih ni mogel najti.«

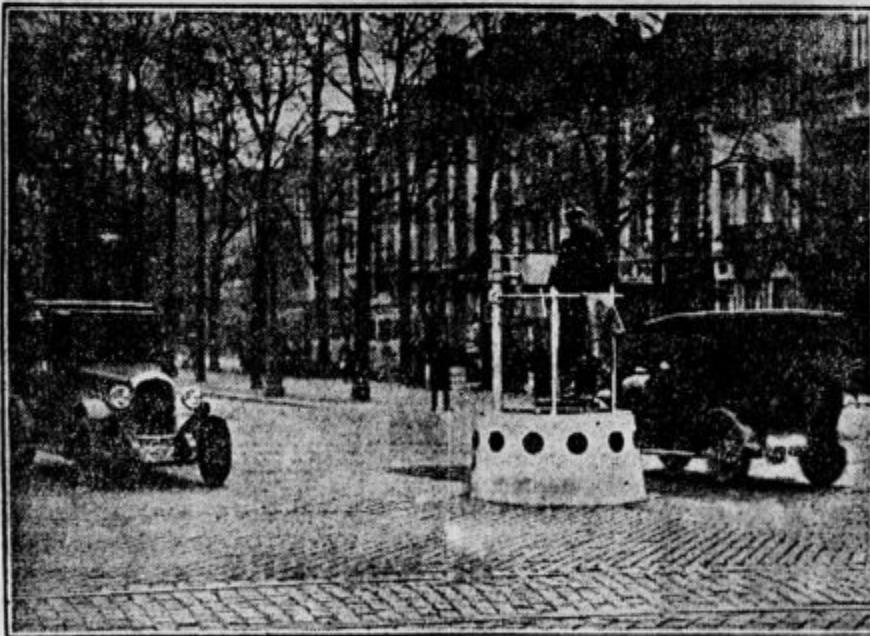
Hiša z zlatimi kljukami

Najdragocenejša hiša na svetu je nek newyorški hotel, katerega je sedaj kupil milijonar Benjamin Winter. Hiša ima 12 nadstropij in je stala l. 1913. 12 milijonov zlatih mark. Ima zlate kljuge in je sploh vsa oprava iz zlata. Najemniki teh 25 terih sob plačajo letno po 120.000 mark najemnine. Hiša stoji v najdražjem in najlepšem delu Newyorka. Prebivalstvo je nekaj časa proti takemu razkošju protestiralo, a vsi protesti niso ničesar izdali; kajti lastnik ima vedno vse zasedeno, ker je na svetu mnogo milijonarjev, ki si želijo v čast, stanovati vsaj nekaj časa v najdražji hiši na svetu.

Politika in levi

Angleška vlada je v angleški vzhodno-afriški mandatni deželi nastavila posebnega lovca, da bi preganjal stotine in stotine levov, ki strežejo človeškemu življenju in ki posebno radi obiskujejo deželo znanega plemena Massai. Ozadje tega koraka pa je kot pri Angležih sploh — politika.

Levi so oblegali studence, iz katerih so žene in dekleta črpale za svojo domačo potrebo vodo. V uradnem poročilu se trdi, da je en sam tak studenec oblegal 50 do 100 levov. Veliko število levov da je udrlo v Kraals in počenjalo nepopisne grozovitosti. Pri belem dnevu so bili napadeni pastirji, otroci in žgani na kose in požrti, in to v de-

V Bruslju so zgradili posebna stojišča za policijo. Ponoči je stojišče razsvetljeno.

želi postavnih mož, ki so od Sambezijske do Nila znani kot najbolj neustrašeni afriški lovci levov.

Lov na leve je imel v prejšnjih časih pri plemenu Massai nek poseben sistem, imenovan Moran. V tem sistemu so se vzgajali za bojevnike mladeniči po sedem in več let. Tradicija njihove vzgoje so bila dejanja junaštva in neustrašenosti. Ti mladeniči so se v lovu na leve približali levu, ga z eno roko zagrabili za rep, z drugo roko pa ga s sulico pobili. Levi so kmalu občutili, da gre za dobro premišljen sistem njihovega preganjanja in so deželi Massai obrnili hrbet.

Toda Angleži so ta sistem odpravili in vzeli domačinom ščit in sulico. 45.000 mož, žena in otrok s 3.000.000 govedi in ovac so radi politike oropani domačega varstva in zopet izpostavljeni napadom 500 levov, ki se klatijo po deželi. Sistem je bil odpravljen radi tega, ker se domače plemo ni hotelo ukloniti belokozcem, da bi jim bilo za vsako delo na razpolago. Plemo je samo na sebi dovolj bogato in, če upoštevamo afriške razmere, pride na glavo Massai-človeka več bogastva kot katerekoli evropskega naroda. Ker so jim vzeli še orožje, so se Massai-mladeniči pomenili, so začeli piti, plesati in igrati. Medsebojni prepri so na dnevnem redu in angle-

ška vlada je morala postaviti poleg lovcev na domačine še posebne lovce na leve. Toda tudi s tem ni nesreča odpravljena, kajti beli lovec ima natančno predpisano število, koliko jih sme pobiti in koliko pustiti kot atrakcijo za bele sportnike, ki od časa do časa pogledajo iz Evrope v Afriko.

Leteči hotel

Nemška zrakoplovna družba je pred par dnevi stavila v promet svoj največji zrakoplov. Prostora je za 15 gostov. Dočim je predhodnik tega orjaka zgrajen za 11 oseb, imel za vse samo en prostor, ima sedanji tri, opremljene z vso udobnostjo. Med nočno vožnjo se sedeži zamenjajo s posteljo, da se potnik odpočije kot v hotelu. Letalo ima sprednji prostor za vodstvo, prostore za tovorno blago, posebno umivalnico in kabine za potnike, ki so opremljene razkošnejše kot vsak prvi razred ekspresnega vlaka. Preskrbljeno je tudi, da se potniki po mili volji lahko tudi svobodno kretajo. Nov »hotel« ima 3 motorje in prevozi 170 km na uro.

koli je sedaj imela občutek slabosti, tam je Abrams ugotovil bolezen bolnika, iz katerega je vzel kapljico krvi.

S takimi »švindli« je Abrams dosegel svoj cilj. Zapustil je milijon dolarjev premoženja, katerega je zbral v nekaj letih.

Blagoslovljen zakon

Iz Čadixa v Španiji se poroča, da je porodila v vasi Sanlucar 42letna žena 25. otroka. Do sedaj je žena rodila enkrat trojčke, štirikrat pa dvojčke.

Čičerin — deset let minister

Sovjetski zunanji minister Čičerin je praznoval te dni desetletnico svojega ministertva. 9. marca 1918 je po odstopu Trockega prevzel ta resor in vodi od tega dne nepretrgoma sovjetsko diplomacijo. Čičerin izhaja iz ruskega plemstva; soroden je z Gorčakovem. Oče je bil diplomat; tudi Čičerin sam se je posvetil diplomaciji. Ko pa je prešel k revolucionarnemu socializmu, je zbežal v inozemstvo. Po revoluciji je bil že 1. jan. 1918 namestnik Trockega. Čičerin ne nastopi nikdar v stranki kot govornik; a je diplomat stranke in države v pravem pomenu besede. Seveda je v prvi vrsti diplomat Rusije; v tej lastnosti je največji nasprotnik Anglije in vsa njegova politika se suče krog te točke. Vsa diplomacija Rusije in njene propagande gre skozi njegove roke. Baje se je njegovo želodčno zdravje popravilo.

Sven Hedin na potovanju

Sven Hedin je poslal listom iz Hamija naslednje poročilo: 22. julija je zapustila naša karavana Hutgertu. Od tu smo se razdelili na tri dele in prešli v mongolsko puščavo. Profesor Siu, jaz in 17 drugih udeležencev smo šli na sever. Imeli smo na razpolago 240 kamel. Norin se je s šestimi spremljevalci podal na jug. Yüan pa je vodil tretji oddelek. Nato popisuje Sven Hedin pot preko puščave in dogodek, ko je 23. oktobra Yüanova ekspedicija izginila. V puščavi so morali prehoditi tisoče kilometrov in pretrpeti nečloveške napore, zlasti od strani viharjev, ki so jim neprestano metali pesek v obraz. Odkrili so 125 neolitčnih najdišč in prinesli s seboj skoraj 2000 kosov arheoloških izkopnin. Sven Hedinu se zde posebno važna meteorološka opazovanja, ki jih je preskusil v puščavi. Baje so odkrili pet starih mest in večje število naselbin. Sven Hedin je zlasti vesel nad številnimi fotografskimi in filmskimi posnetki, katere je prinesel s seboj.

»Kako majhen je moj zrezek, če ga primerjam z velikostjo narave...«

Največji mazač sveta

Kdo je to bil? Amerikanci pravijo, da neki Albert Abrams v San Francisco. Na univerzi si je pridobil doktorat zdravilstva. Nato je študiral še v inozemstvu in postal končno docent in odbornik zdravniškega društva. Babil se je z mislijo, kako povečati dohodek. Najprvo si je izmislil neko fizikalno ozdravljenje hrbtenice, ki je obstajalo v tem, da je z nekim gumijastim kladivom tolkel toliko časa po hrbtenici, dokler ni bil bolnik prepričan, da se je nekaj zoper njegovo bolezen zgodilo. Na tej ideji je Abrams osnoval zdravniško družbo, zdravniško glasilo in celo zdravniško šolo.

Toda tudi iznajdba radija je dala mazaču novih idej. Začel je govoriti o ceveh, valovih in elektronih. Zakaj bi tega vedenja ne izrabil? Abramsova nova metoda je obstajala v tem, da je ujel kapljico krvi bolnika na kosček precejane papirja, ga nato položil v zelo kompliciran električen aparat, od katerega je vodila žica do čela osebe, ki je bila postavljena v ravni črti od bolnika. Oseba, brez kakega sorodstva z bolnikom, je morala biti v poltemnem prostoru, oči obrnjene proti vzhodu; nato je Abrams pritisnil na gumb in loputal dotično osebo po spodnjem delu. Kjer-

proti dvorani sarkofaga — so izredno krasne slike in dva slepa igralca, ki igrata pred bogom Mu na vpognjene harfe. In pod podom spita mirno spanje ta igralca, ki ne brenkata več na harfo. In tukaj v tem temnem prostoru, v grobnici teh igralcev in v družbi mrtvih sem se sedaj nastanil. In tukaj sem osem dolgih let delal svojo pokoro za svoj greh. Atua pa, ki je rada bivala blizu svetlobe, se je nastanila v izbi brodov — to je v prvi izbi na desni strani mostovža, ki je obrnjena proti dvorani sarkofaga.

Moje življenje je bilo takole: Vsak drugi dan je stara Atua odšla in prinesla iz mesta vode in takega živeža, kakor je potreben, da življenje ne ugasne, in baklje narejene iz maščobe. Jaz pa sem se podal eno uro ob času solnčnega vzhoda in eno uro ob solnčnem zatonu iz svoje grobnice in hodil po dolini zavoljo zdravja in pa, da mi v temi grobnice ne bi opešale oči. Ostale ure dneva in noči razen takrat, kadar sem zlezal vrh gore, da sem opazoval zvezde, sem preživel v molitvi, premišljevanju in spanju, dokler se mi ni oblak groha vzdignil iz srca in sem se zopet približal bogovom, dasi nisem smel več govoriti z božansko Izido. In v premišljevanju vseh tistih skrivnosti, do katerih sem imel ključ, sem postal neznansko moder. Vzdržnost in molitev in ožna samota so udušile glas mojega mesa in naučil sem se gledati z očmi duha globoko v srce stvari, tako da mi je radost modrosti padala na dušo kakor blagodejna rosa.

Kmalu se je po mestu raznesla govorica, da biva v samotni v grobnicah strašne doline smrti svet človek z imenom Olimp. In kmalu so začeli prihajati ljudje k meni, ki so prinašali bolnike, da bi jih ozdravil. Posvetil sem se proučevanju zdravilnih zelišč, v čemer me je podučevala Atua, in sem si z njeno pomočjo in težino misli kmalu pridobil veliko večost v zdravilstvu in ozdravil mnogo bolnikov. Moj sloves se je sčasoma vedno bolj širil, kajti govorilo se je tudi, da sem velik čarovnik in da sem bil v grobnicah

občeval z duhovi mrtvih. To se je v resnici zgodilo, dasi ne smem govoriti o teh stvareh. Tako se je prigodilo, da Atui ni bilo treba hoditi po vodo in živež, ker so nama vse to ljudje prinašali — več kakor sva potrebovala, kajti plačila nisem hotel jemati. Ker sem se bal, da ne bi kdo v puščavniku Olimpu spoznal pogrešanega Harmakisa, sem izprva sprejemal samo one, ki so prišli v temnico grobnice. Pozneje pa, ko sem izvedel, da so po vsej deželi mislili, da Harmakisa gotovo ni več med živimi, sem prišel iz grobnice in sedel ob vhodu vanjo, kjer sem zdravil bolnike in izračunaval za odlične ljudi horoskope. Tako je moja slava venomer rastla, tako da so naposled ljudje prihajali celo iz Memfisa in Aleksandrije k meni. Od teh sem izvedel, da je bil Antonij za nekaj časa zapustil Kleopatrin in se je po smrti svoje žene Fulvije oženil s Cezarjevo sestro Oktavijo. Poleg tega sem izvedel še mnogo drugega.

V drugem letu sem tole storil: poslal sem staro Atuo preoblečeno kot prodajalko zdravilnih zelišč v Aleksandrijo z naročilom, da naj poišče dvornico Karmion in da naj ji razodene skrivnost mojega načina življenja, ako bi spoznala, da je še vedno zvesta. Odšla je na pot in se je v petem mesecu po svojem odhodu zopet vrnila ter mi prinesla pozdrave dvornice in darila. Povedala mi je, da se ji je posrečilo najti Karmion; ko je pri neki priliki govorila z njo, je izrekla ime Harmakis in govorila o meni kakor da bi bil že davno mrtev. Karmion ni mogla obvladati svoje žalosti, ko je to slišala, in je na ves glas jokala. Ko pa jo je spoznala v srečo — starka je bila namreč jako prebrisana in je vedela vse, kar se je bilo zgodilo — ji je povedala, da je Harmakis še živ in da ji pošilja pozdrave. Nato se je Karmion iznova spustila iz veselja v jok, poljubila starko in jo obdarila ter ji naročila, da naj mi sporoči, da je še vedno zvesta svoji prisegi in samo čaka na moj prihod in uro maščevanja. Ko je Atua izvedela še mnogo drugih skrivnosti, se je vrnila zopet v Tapa.

Sir H. Rider Haggard:

85

Kleopatra, egiptovska kraljica

Tak kraj sem kmalu našel. Na severni strani velikega mesta se razprostirajo rjavi, razklani hribi in puste doline, na katere žge solnce; na tem kraju puste samote so božanski faraoni, ki so bili moji predniki, izdolbli v živi skali svoje grobnice, za katere še dandanes nihče ne ve, kako premeteno so bile skrite. Nekatere pa so odprte, kajti prokleti Perzi in drugi latovi so vdrli vanje, ko so iskali zakladov. In neko noč — samo ponoči sem namreč zapuščal svoje skrivališče — baš ko se je po gorskih vrhovih dan svital, sem taval sam po tej otožni dolini smrti, ki nima podobne na svetu, in sem kmalu dospel do ustja neke grobnice, ki je bila skrita med velikimi skalami; kakor sem pozneje dognal, je bil tam pokopan božanski Ramzes, tretji tega imena, ki je bil zdavnaj odšel k Ozirisu. In pri medli svetlobi zore, ki se je plazila skozi vhod, sem videl, da je bila prostorna in da je bilo več izb v njej.

Zavoljo tega sem se prihodnjo noč povrnil z lučjo in Atuo, ki mi je vedno zvesto in udano stregla kakor v mladih letih. Preiskala sva mogočno grobnico in dospela do dvorane sarkofaga in granita, v katerem spi božanski Ramzes, in videla tajnostne slike na stenah; namreč simbol neskončne kače, simbol Re-ja, počivajočega na svetem hrošču, simbol ljudi brez glave in mnogo drugih, in ker sem poznal znamenja, sem lahko bral napise na njih. Vzdolž dolgega hodnika, ki se je položno spuščal nizdol, sem našel izbe, v katerih so bile slike, ki so bile krasne videti, in mnogo drugih reči. Pod vsako izbo namreč leži v grobnici mojster rokodelstva, o katerem govore slike in napisi, oni, ki je bil v hiši tega božanskega Ramzesa glavni služabnikov dotičnega rokodelstva. In na stenah zadnje izbe — na levi strani in obrnjeni

LJUDSKA KNJIZNICA iz založništva Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani: 23 zvezek: A. Sheehan, Nodlag, Povest irskega dekleta, 24 Din. — 24 zvezek: A. Marchy, Hanka, Lužičko-srbska povest, 22 Din. — 25 zvezek: Haggard, Hči cesarja Montezume, 32 Din. — 26 zvezek: Haggard, Otrok in njegova burkasta življenja, 14 Din. — 27 zvezek: Pregeli, Otrok solna, 24 Din. — 28 Din. — 29 Din. — 30 Din. — 31 Din. — 32 Din. — 33 Din. — 34 Din. — 35 Din. — 36 Din. — 37 Din. — 38 Din. — 39 Din. — 40 Din. — 41 Din. — 42 Din. — 43 Din. — 44 Din. — 45 Din. — 46 Din. — 47 Din. — 48 Din. — 49 Din. — 50 Din. — 51 Din. — 52 Din. — 53 Din. — 54 Din. — 55 Din. — 56 Din. — 57 Din. — 58 Din. — 59 Din. — 60 Din. — 61 Din. — 62 Din. — 63 Din. — 64 Din. — 65 Din. — 66 Din. — 67 Din. — 68 Din. — 69 Din. — 70 Din. — 71 Din. — 72 Din. — 73 Din. — 74 Din. — 75 Din. — 76 Din. — 77 Din. — 78 Din. — 79 Din. — 80 Din. — 81 Din. — 82 Din. — 83 Din. — 84 Din. — 85 Din. — 86 Din. — 87 Din. — 88 Din. — 89 Din. — 90 Din. — 91 Din. — 92 Din. — 93 Din. — 94 Din. — 95 Din. — 96 Din. — 97 Din. — 98 Din. — 99 Din. — 100 Din. — 101 Din. — 102 Din. — 103 Din. — 104 Din. — 105 Din. — 106 Din. — 107 Din. — 108 Din. — 109 Din. — 110 Din. — 111 Din. — 112 Din. — 113 Din. — 114 Din. — 115 Din. — 116 Din. — 117 Din. — 118 Din. — 119 Din. — 120 Din. — 121 Din. — 122 Din. — 123 Din. — 124 Din. — 125 Din. — 126 Din. — 127 Din. — 128 Din. — 129 Din. — 130 Din. — 131 Din. — 132 Din. — 133 Din. — 134 Din. — 135 Din. — 136 Din. — 137 Din. — 138 Din. — 139 Din. — 140 Din. — 141 Din. — 142 Din. — 143 Din. — 144 Din. — 145 Din. — 146 Din. — 147 Din. — 148 Din. — 149 Din. — 150 Din. — 151 Din. — 152 Din. — 153 Din. — 154 Din. — 155 Din. — 156 Din. — 157 Din. — 158 Din. — 159 Din. — 160 Din. — 161 Din. — 162 Din. — 163 Din. — 164 Din. — 165 Din. — 166 Din. — 167 Din. — 168 Din. — 169 Din. — 170 Din. — 171 Din. — 172 Din. — 173 Din. — 174 Din. — 175 Din. — 176 Din. — 177 Din. — 178 Din. — 179 Din. — 180 Din. — 181 Din. — 182 Din. — 183 Din. — 184 Din. — 185 Din. — 186 Din. — 187 Din. — 188 Din. — 189 Din. — 190 Din. — 191 Din. — 192 Din. — 193 Din. — 194 Din. — 195 Din. — 196 Din. — 197 Din. — 198 Din. — 199 Din. — 200 Din. — 201 Din. — 202 Din. — 203 Din. — 204 Din. — 205 Din. — 206 Din. — 207 Din. — 208 Din. — 209 Din. — 210 Din. — 211 Din. — 212 Din. — 213 Din. — 214 Din. — 215 Din. — 216 Din. — 217 Din. — 218 Din. — 219 Din. — 220 Din. — 221 Din. — 222 Din. — 223 Din. — 224 Din. — 225 Din. — 226 Din. — 227 Din. — 228 Din. — 229 Din. — 230 Din. — 231 Din. — 232 Din. — 233 Din. — 234 Din. — 235 Din. — 236 Din. — 237 Din. — 238 Din. — 239 Din. — 240 Din. — 241 Din. — 242 Din. — 243 Din. — 244 Din. — 245 Din. — 246 Din. — 247 Din. — 248 Din. — 249 Din. — 250 Din. — 251 Din. — 252 Din. — 253 Din. — 254 Din. — 255 Din. — 256 Din. — 257 Din. — 258 Din. — 259 Din. — 260 Din. — 261 Din. — 262 Din. — 263 Din. — 264 Din. — 265 Din. — 266 Din. — 267 Din. — 268 Din. — 269 Din. — 270 Din. — 271 Din. — 272 Din. — 273 Din. — 274 Din. — 275 Din. — 276 Din. — 277 Din. — 278 Din. — 279 Din. — 280 Din. — 281 Din. — 282 Din. — 283 Din. — 284 Din. — 285 Din. — 286 Din. — 287 Din. — 288 Din. — 289 Din. — 290 Din. — 291 Din. — 292 Din. — 293 Din. — 294 Din. — 295 Din. — 296 Din. — 297 Din. — 298 Din. — 299 Din. — 300 Din. — 301 Din. — 302 Din. — 303 Din. — 304 Din. — 305 Din. — 306 Din. — 307 Din. — 308 Din. — 309 Din. — 310 Din. — 311 Din. — 312 Din. — 313 Din. — 314 Din. — 315 Din. — 316 Din. — 317 Din. — 318 Din. — 319 Din. — 320 Din. — 321 Din. — 322 Din. — 323 Din. — 324 Din. — 325 Din. — 326 Din. — 327 Din. — 328 Din. — 329 Din. — 330 Din. — 331 Din. — 332 Din. — 333 Din. — 334 Din. — 335 Din. — 336 Din. — 337 Din. — 338 Din. — 339 Din. — 340 Din. — 341 Din. — 342 Din. — 343 Din. — 344 Din. — 345 Din. — 346 Din. — 347 Din. — 348 Din. — 349 Din. — 350 Din. — 351 Din. — 352 Din. — 353 Din. — 354 Din. — 355 Din. — 356 Din. — 357 Din. — 358 Din. — 359 Din. — 360 Din. — 361 Din. — 362 Din. — 363 Din. — 364 Din. — 365 Din. — 366 Din. — 367 Din. — 368 Din. — 369 Din. — 370 Din. — 371 Din. — 372 Din. — 373 Din. — 374 Din. — 375 Din. — 376 Din. — 377 Din. — 378 Din. — 379 Din. — 380 Din. — 381 Din. — 382 Din. — 383 Din. — 384 Din. — 385 Din. — 386 Din. — 387 Din. — 388 Din. — 389 Din. — 390 Din. — 391 Din. — 392 Din. — 393 Din. — 394 Din. — 395 Din. — 396 Din. — 397 Din. — 398 Din. — 399 Din. — 400 Din. — 401 Din. — 402 Din. — 403 Din. — 404 Din. — 405 Din. — 406 Din. — 407 Din. — 408 Din. — 409 Din. — 410 Din. — 411 Din. — 412 Din. — 413 Din. — 414 Din. — 415 Din. — 416 Din. — 417 Din. — 418 Din. — 419 Din. — 420 Din. — 421 Din. — 422 Din. — 423 Din. — 424 Din. — 425 Din. — 426 Din. — 427 Din. — 428 Din. — 429 Din. — 430 Din. — 431 Din. — 432 Din. — 433 Din. — 434 Din. — 435 Din. — 436 Din. — 437 Din. — 438 Din. — 439 Din. — 440 Din. — 441 Din. — 442 Din. — 443 Din. — 444 Din. — 445 Din. — 446 Din. — 447 Din. — 448 Din. — 449 Din. — 450 Din. — 451 Din. — 452 Din. — 453 Din. — 454 Din. — 455 Din. — 456 Din. — 457 Din. — 458 Din. — 459 Din. — 460 Din. — 461 Din. — 462 Din. — 463 Din. — 464 Din. — 465 Din. — 466 Din. — 467 Din. — 468 Din. — 469 Din. — 470 Din. — 471 Din. — 472 Din. — 473 Din. — 474 Din. — 475 Din. — 476 Din. — 477 Din. — 478 Din. — 479 Din. — 480 Din. — 481 Din. — 482 Din. — 483 Din. — 484 Din. — 485 Din. — 486 Din. — 487 Din. — 488 Din. — 489 Din. — 490 Din. — 491 Din. — 492 Din. — 493 Din. — 494 Din. — 495 Din. — 496 Din. — 497 Din. — 498 Din. — 499 Din. — 500 Din. — 501 Din. — 502 Din. — 503 Din. — 504 Din. — 505 Din. — 506 Din. — 507 Din. — 508 Din. — 509 Din. — 510 Din. — 511 Din. — 512 Din. — 513 Din. — 514 Din. — 515 Din. — 516 Din. — 517 Din. — 518 Din. — 519 Din. — 520 Din. — 521 Din. — 522 Din. — 523 Din. — 524 Din. — 525 Din. — 526 Din. — 527 Din. — 528 Din. — 529 Din. — 530 Din. — 531 Din. — 532 Din. — 533 Din. — 534 Din. — 535 Din. — 536 Din. — 537 Din. — 538 Din. — 539 Din. — 540 Din. — 541 Din. — 542 Din. — 543 Din. — 544 Din. — 545 Din. — 546 Din. — 547 Din. — 548 Din. — 549 Din. — 550 Din. — 551 Din. — 552 Din. — 553 Din. — 554 Din. — 555 Din. — 556 Din. — 557 Din. — 558 Din. — 559 Din. — 560 Din. — 561 Din. — 562 Din. — 563 Din. — 564 Din. — 565 Din. — 566 Din. — 567 Din. — 568 Din. — 569 Din. — 570 Din. — 571 Din. — 572 Din. — 573 Din. — 574 Din. — 575 Din. — 576 Din. — 577 Din. — 578 Din. — 579 Din. — 580 Din. — 581 Din. — 582 Din. — 583 Din. — 584 Din. — 585 Din. — 586 Din. — 587 Din. — 588 Din. — 589 Din. — 590 Din. — 591 Din. — 592 Din. — 593 Din. — 594 Din. — 595 Din. — 596 Din. — 597 Din. — 598 Din. — 599 Din. — 600 Din. — 601 Din. — 602 Din. — 603 Din. — 604 Din. — 605 Din. — 606 Din. — 607 Din. — 608 Din. — 609 Din. — 610 Din. — 611 Din. — 612 Din. — 613 Din. — 614 Din. — 615 Din. — 616 Din. — 617 Din. — 618 Din. — 619 Din. — 620 Din. — 621 Din. — 622 Din. — 623 Din. — 624 Din. — 625 Din. — 626 Din. — 627 Din. — 628 Din. — 629 Din. — 630 Din. — 631 Din. — 632 Din. — 633 Din. — 634 Din. — 635 Din. — 636 Din. — 637 Din. — 638 Din. — 639 Din. — 640 Din. — 641 Din. — 642 Din. — 643 Din. — 644 Din. — 645 Din. — 646 Din. — 647 Din. — 648 Din. — 649 Din. — 650 Din. — 651 Din. — 652 Din. — 653 Din. — 654 Din. — 655 Din. — 656 Din. — 657 Din. — 658 Din. — 659 Din. — 660 Din. — 661 Din. — 662 Din. — 663 Din. — 664 Din. — 665 Din. — 666 Din. — 667 Din. — 668 Din. — 669 Din. — 670 Din. — 671 Din. — 672 Din. — 673 Din. — 674 Din. — 675 Din. — 676 Din. — 677 Din. — 678 Din. — 679 Din. — 680 Din. — 681 Din. — 682 Din. — 683 Din. — 684 Din. — 685 Din. — 686 Din. — 687 Din. — 688 Din. — 689 Din. — 690 Din. — 691 Din. — 692 Din. — 693 Din. — 694 Din. — 695 Din. — 696 Din. — 697 Din. — 698 Din. — 699 Din. — 700 Din. — 701 Din. — 702 Din. — 703 Din. — 704 Din. — 705 Din. — 706 Din. — 707 Din. — 708 Din. — 709 Din. — 710 Din. — 711 Din. — 712 Din. — 713 Din. — 714 Din. — 715 Din. — 716 Din. — 717 Din. — 718 Din. — 719 Din. — 720 Din. — 721 Din. — 722 Din. — 723 Din. — 724 Din. — 725 Din. — 726 Din. — 727 Din. — 728 Din. — 729 Din. — 730 Din. — 731 Din. — 732 Din. — 733 Din. — 734 Din. — 735 Din. — 736 Din. — 737 Din. — 738 Din. — 739 Din. — 740 Din. — 741 Din. — 742 Din. — 743 Din. — 744 Din. — 745 Din. — 746 Din. — 747 Din. — 748 Din. — 749 Din. — 750 Din. — 751 Din. — 752 Din. — 753 Din. — 754 Din. — 755 Din. — 756 Din. — 757 Din. — 758 Din. — 759 Din. — 760 Din. — 761 Din. — 762 Din. — 763 Din. — 764 Din. — 765 Din. — 766 Din. — 767 Din. — 768 Din. — 769 Din. — 770 Din. — 771 Din. — 772 Din. — 773 Din. — 774 Din. — 775 Din. — 776 Din. — 777 Din. — 778 Din. — 779 Din. — 780 Din. — 781 Din. — 782 Din. — 783 Din. — 784 Din. — 785 Din. — 786 Din. — 787 Din. — 788 Din. — 789 Din. — 790 Din. — 791 Din. — 792 Din. — 793 Din. — 794 Din. — 795 Din. — 796 Din. — 797 Din. — 798

z vozom še kakih 20 metrov dalje. Langerholz je dobil težje poškodbe. Zlomila se mu je leva noga v stegnu in leva roka. Prepeljali so ga z rešilnim avtom v bolnišnico.

© Vsakdanja tatvina. Delovodji Andreju Petku, stanujočemu v Dobu pri Domžalah, je bilo izpred trgovine Schneider & Verovšek na Dunajski cesti ukradeno 1500 Din vredno kolo. Kolo je znamke »Jogo« in ima št. 578.157.

© Pasja nadloga. Kljub poostrenemu pasjemu kontumacu se vedno bolj množe pritožbe proti pasji nadlogi. Nekega posestnika na Prulah so ovadile dosedaj že tri osebe, da jih je napadel njegov pes. — Posebno smolo je imel neki magistratni sluga. Nekemu posestniku na Ižanski cesti je ravno nesel odlok mestnega magistrata glede pasje znamke. Ni še ugotovljeno, ali je pes zavohal, kaj hoče sluga, ali pa ima sploh piko na vse magistratne uslužbenke, dejstvo je, da je pes slugo zagrabil za hlače in mu odtrgal zraven še prav znaten del kože. Posestnik se je moral s slugo pobotati glede hlače, dočim bo moral glede kože sluga še počakati, da mu zraste nova.

© Kristoflič-Bučar: Bluze, otroške obleke!

Akademija centrale Krekovih družin

Centrala »Krekovih družin« v Ljubljani proslavlja letos zopet svoj praznik, svoj 19. marec. Božji Delavec je v tako ozki zvezi z njenim tihim družinskim življenjem, da jo spomin nanj veže v malo, a enotno armado. Jožefovo je njen vedno lepši dan. Iz Boga in človeškega dela raste naš mladi slovenski delavski rod. Kljub trpljenju in borbenosti se klanja pred preprostim sijajem svetega moža iz Nazareta, vsaja v svoja srca sladko slovensko vero in prosi vse ljudi, da bi skupno z njo praznovali svetega Jožefa.

Zato nas vabi centrala na predvečer Jožefovega, to je v nedeljo, dne 18. marca ob 8 zvečer v Ljudski dom v Ljubljani k slavnosni akademiji. Spored je sledeči:

1. Prerok Amos. — 2. Delo. — 3. Rudar. — 4. Naša pesem. — 5. Trpljenje. — 6. Zborni govor. — Odmor. — 7. Himna Borcev. — 8. Anima, duhovna igra v 2 slikah. — Sodeluje Akademski orkester.

Spored je izredno zanimiv in originalen po svoji obliki in vsebini. Videli bomo vso idejno pot naših Krekovcev, se navdušili zanj in delavsko mladino s svojim obiskom moralno podprli.

Maribor

□ Orlovski akademiji na Jožefovo, 19. marca je bila dosedaj vsako leto višek orlovskega dela, orlovske telovadbe in umetnosti. Letošnja akademija bo po svojem izbranem programu med vsemi dosedanjimi prednjačila. Hitite zato z nakupovanjem vstopnic, ki se dobe v obeh prodajalnah Cirilove tiskarne. Videli boste nekaj krasnega.

□ Novi orliški kroji, v katerih nastopijo Orlice prvič na orlovski akademiji 19. marca v Unioni, bodo posebna znamenitost. Umetniško vrednost orliškega kroja izpričuje dejstvo, da je novi kroj ustvarjen po zamisli našega sedanjega največjega umetnika.

□ Nabiralne akcije. Dovoljenje za nabiranje prispevkov v razne svrhe je dosedaj dajal političski komisariat. Mestni magistrat pa je reklamiral, da spada to v njegov delokrog. Vsakdo torej, ki želi izdati kake nabiralne pole, naj prosi dovoljenja pri mestnem magistratu.

□ Izredni avtobus-promet v soboto, nedeljo in na praznik sv. Jožefa. Ker je pričakovati na praznik sv. Jožefa na progi Studence velik naval, se pomnoži promet na tej progi že v nedeljo z več avtobusi. Vsi avtobusi proge 3, tudi izredni, bodo vozili v nedeljo in na praznik po Črtomirovi, Studeniški in dr. Krekovi ulici. Za to progo so določeni dve avtobus postaji in sicer prva koroški kolodvor, druga Cankarjeva ulica (pred gostilno Gašnik). Izredni avtobusi bodo vozili samo od Glav. trga do železniškega prelaza v Studencih. Promet se vrši v soboto, nedeljo in ponedeljek do devete ure zvečer na vseh progah.

□ Obrtno nadaljevalna šola za mariborsko okolico. Vprašanje otvoritve obrtne nadaljevalne šole za občine: Pobrežje, Tezno in Studenci stopa vedno bolj v ospredje. V nedeljo se vrši v prostorih magdalenske šole na Ruški cesti ob 9. uri predpoldne zborovanje zastopnikov zgoraj omenjenih občin pod vodstvom velikega županstva.

□ Oblastni odbor aerokluba v Mariboru je sklenil na zadnji seji, da priredi na vojaškem vežbališču na Teznu velike vaje z vojaškimi letali dne 1. junija t. l. Povabljeni so večje število vojaških letal vseh tipov iz Novega Sada.

Celje

□ Okrajni zbor zaupnikov SLS za celjsko-vrnanjski okraj se vrši na Jožefovo dne 19. t. m. ob 9. popoldne v vrtni dvorani hotela »Beli volč« v Celju. — Pred okrajnim zborom se vrši ob 8 jutraj v I. nadstr. navedenega hotela seja dosežanega širšega okrajnega odbora. Krajne organizacije prejmejo te dni potrebna navodila ter vabila za zaupnike. Če kateri izmed zaupnikov vabila pomotoma ne bi sprejel, naj se zbora vseeno udeleži. — Tajništvo SLS v Celju.

□ Pevski zbor učitelstva UJU Ljubljana v Celju. Dne 18. t. m. priredi pevski zbor učitelstva UJU ob 4 popoldne v veliki dvorani Celjskega doma svoj pevski koncert. Ponovil bo spored, ki so mu prisodile vse zagrebške in ljubljanske ocene soglasno prvovrstni umetniški uspeh. Kritiki so

poudarjali zlasti umetniško predavanje, izbornop evsko tehniko in občudovali notranjo pevsko disciplino. Ker obsega spored najlepše in najtežnejše pesmi naših skladateljev, bo koncert tudi v tem oziru posebno zanimiv. Opozarjamo zlasti ljubitelje pevske umetnosti iz okolice na ta koncert. Vstopnice so v predprodaji pri tv. Gorličar in Leskovšek.

□ Mestna elektrarna naznanja, da bo radiščenja transformatorjev prekinila električni tok v nedeljo, dne 18. marca od 7. jutraj do 3. popoldne, na Savi pa do 5. popoldne.

□ Izgubljeni in najdeni. Dne 12. marca je neki gospod izgubil rjavo listnico z vsebino 140 do 160 Din (en bankovec po Din 100, 4—6 pa po Din 10. Najditelj naj izroči denarnico celjski policiji. — Istega dne je bil v Samostanski ulici ob javnem stranišču najden črn platnen moški dežnik s črnim lesenim zakrivljenim držajem. Lastnik ga dobi pri celjski policiji.

„Chinoferrin“

KINA VINO z železom, najučinkovitejše sredstvo proti slabokrvnosti. — Dobiva se v vsaki lekarni.

Sport

NADALJEVANJE PRVENSTVENIH TEKEM LNP.

V nedeljo in ponedeljek 18. in 19. t. m. se odigra v Ljubljani II. in III. kolo pomladanskih prvenstvenih tekem. Prvi dan igrala na prostoru ASK Primorje dvojici Ilirija: Slovan in Primorje: Jadran, drugi dan na prostoru SK Ilirije dvojici Slavija: Ilirija in Hermes: Primorje.

V Mariboru je v nedeljo na programu prvenstvena tekma Rapid: Železničar, v Ptuj prvenstvena tekma Ptuj: Maribor. Na praznik se odigra v Mariboru finale za prehodni pokal LNP med Mariborom in Rapidom.

NOV SVETOVNI REKORD 4X110 YARDOV.

440 jardov je 402,33 m. Pri meetingu v Los Angeles je tekla vrsta univerze Southern California (Juž. Kalifornija) 4X110 y v 1.6 sek. in je napravila s tem nov svetovni rekord. V vrsti je bil tudi znani sprinter Borah. Atletski klub Los Angeles, v kojega vrsti je startal Paddock, je prispeval v teklu 4X110 y drugi na cilj, a je zmagal v teklu 4X220 y v 1:28. Pri isti prireditvi je Lillian Copeland zboljšala ameriški damski rekord v metu diska na 35,05 m.

90 KM v 5 1/2 URAH!

V nedeljo se je vršila najdaljša smučarska tekma sveta, od Selana do Mora na Švedskem nad 90 km. Imenuje se po Gustavu Wasi, ki je bežal tam: letos so tekmo priredili osmič. Večinoma potrebuje zmagovalec za to veliko razdaljo več kot 6 ur, letos jo je pa še dvajseti v vrsti presmučal v 5:50:34, kajti sneg je bil hiter; časi so bili izredno ugodni in zboljšani je bil tudi dosednji rekord te razdalje, ki ga je napravil znani Hedlund leta 1926 s 5:36:07. Najbolj originalno je bilo pa letos to, da sta bila zmagovalec kar dva, Hedlund in Utterström; dokazala sta, da sta si popolnoma enaka. 90 km daleč sta se podila, start je bil istočasen. Nad sto jih je startalo. Drug za drugim sta drsela naprej, sta se menjavala v vodstvu, a noben ni odnehal niti za ped. 200 m pred ciljem sta se domenila, da bosta smučala skupaj skozi cilj, pod pazduho sta se prijel in skupaj sta šla skozi cilj. 10.000 gledavcev ju je navdušeno sprejelo. Ne eden ne drugi ni hotel prvega darila, in ga zaenkrat niso oddali. Nijtu čas je bil 5:33:23, nov rekord te razdalje. Tretji je bil Hansson s 5:37:56, nato Erikson 5:38:14 in Stoltz 5:40:44.

SAMO SE 150.

V Los Angeles jih je startalo 275, da tečejo in hodijo povprek po Zedinjenih državah. Se v prvih treh dneh jih je bilo samo še 200 in sedaj jih je samo še okoli 150. Kar kopnijo. Vodstvo je prevzel Artur Necton iz Južne Afrike, o kojega rekordnem teklu na 100 milj (1609,33 km) smo že večkrat pisali.

Radio

PROGRAMI:

Zagreb 310, Milan 549, Breslau 315,8, Barcelona 344,8, Praga 348,9, Leipzig 365,8, Schenectady 379,5, Stuttgart 379,7, Toulouse 392, Hamburg 394,7, Katowice 422, Frankfurt 428,6, Brno 441,2, Rim 450, Pariz 458, Oslo 491,5, Langenberg 468,8, Berlin 488,9, Davenport 491,8, Dunaj 517,2, München 535,7, Budapest 555,6, Varšava 1111.

Petek, 16. marca.

Zagreb: 20.35 koncertni večer. Sopranski solo, klarinet in klavir. — Praga: 19.15—22.15 Zabavni večer. — Leipzig: 21.30—22.30 Recitacija iz svetovne literature: Dante: »La divina commedia«, Peking: 22.45—24 pesna glasba. — Schenectady: 20 Orkestralni koncert. — Stuttgart: 20 Klavirski koncert; 21 Predavanje: Potovanje po Zap. Indiji. — Frankfurt: 21.15 »Doktor Funkius«, igrice (Auerbach). — Brno: 21 Predavanje o starih operah in nekaj prizorov iz njih: Monteverdi: »Orfej« in »Ariadna« — Puccini: »Euridika« — Gagliano: »Dafne«. — Rim: 20.45 Koncert madrigalskega zbora. — Langenberg: 20.15 »Če se mrtvi vdrimamo«, drama v 3 dej. (Ibsen). — Berlin: 20.30 Simfoničen koncert. — Dunaj 19.30 »Otmica iz Seraja«, komična opera v 3 dej. (Mozart). — München: 20.25 Simfoničen koncert. — Budapest: 19. Prens iz opere. — Varšava: 20.15 Simfoničen koncert varšavske filharmonije.

Sobota, 17. marca.

Zagreb: 19.30 Prens iz ljubljanske opere. — Breslau: 20.10 Zanimivosti iz življenja šlezijcev: Strahovi, vraže, pravljice itd. Spremlja orkester. — Praga: 19.15—22.20 Prens iz opere: »Paganini« (Lehár). — Leipzig: 20.15 Pesne skladbe svetovnih mojstrov. — Stuttgart: 20.15 komorni večer Fr. Schubertovih del; 21.15 lahka glasba. — Hamburg: 17. Ruski koncert. Čajkovsky: Slovenski marš — Cerepin: Tožba Armide; Bakht in bakhantije; Ples dvornih norcev iz suite »Paviljon Armide« — Ippolitov-Insinov: Spreved Sarda iz kavkaške suite — Rubinstein: Toreador in Andaluzijka — Čajkovsky: Valček iz opere »Evgenij Onegin«. — Katowice: 20.30 »Končno sam«, opereta (Lehár). — Frankfurt: 20.15 Pesmi iz okolice Frankfurta. — Rim: 21. Prens iz opere. — Berlin: 20 »Grof Luksenburški«, opereta (Lehár); 23 pesna godba. — Davenport: 19.50 Irska lahka glasba; 23.20 Komorni koncert. — Dunaj: 17.40 Pozabljeni napveni nemških romantičnih pesmi; 19.45 »Ivan Nestroyev, snevnoigra v 3 dej. (glasba po starodunajskih motivih). — München: 19.30 Lahka glasba. — Milan: 21 Orkestralni koncert. — Budapest: 20.40 Prens oratorija iz Glasbene akademije (zbor in orgle). — Varšava: 20.30 »Končno sam«, opereta v 3 dej. (Lehár).

Gospodarstvo

KONKURZI IN LIKVIDACIJE

Konkursi: zapuščina Neže Tavčarjeve, posestnice v Poljanah nad Škofjo Loko; prvi zbor upnikov 17. marca, oglasiti do 30. aprila, ugotov. narok 19. maja. — Greta Plaperljan, modistinja, Osijek (prijaviti do 4. aprila); Ljudevit Pollak, trg. manufakture, Vukovar (likv. narok 3. maja); Sveztozar Sečevič, trg. z manufakture v Čurugu (aktiva 980.000, pasiva 1.805.000 Din; prijaviti do 1. julija 1928).

Borza

Dne 14. marca 1928.

DENAR.

Devizni kurzi so se večinoma danes uvrstili: Curih, Newyork in Praga pa so ostali neizpremenjeni. Privatno blago je bilo samo v devizi Trst, ostalo pa je dala Narodna banka. Največ povpraševanja je bilo za devize Praga, Curih in Newyork. Promet je bil srednji.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi
14. marca 1928.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 13. III
Amsterdam	—	2289—	—	—
Berlin	1358.50	1361.50	1360.—	1359.75
Budimpešta	—	99.95	—	—
Curih	1093.50	1096.50	1095.—	1095.—
Dunaj	799.60	802.60	801.10	800.85
London	277.15	277.95	277.55	277.54
Newyork	56.77	56.97	56.87	56.87
Pariz	—	223.85	—	—
Praga	168.15	16.95	168.55	168.55
Trst	299.50	301.50	300.50	—

Zagreb. Berlin 1358.50—1361.50, Curih 1093.50 do 1096.50, Dunaj 799.60—802.60, London 277.15 do 277.95, Newyork 56.77—56.97, Pariz 222.85—224.85, Praga 168.15—168.95, Trst 299.50—301.25.

Belgrad. Amsterdam 2286—2292, Berlin 1358.50 do 1361.50, Budimpešta 993.20—996.20, Curih 1093.50 do 1096.50, Dunaj 799.60—802.60, London 277.15 do 277.95, Newyork 56.77—56.97, Pariz 222.85—224.85, Praga 168.15—168.95, Trst 299.50—301.25.

Curih. Belgrad 9.135, Berlin 124.18, Budimpešta 90.80, Bukarešt 3.21, Dunaj 73.18, London 25.3475, Newyork 519.50, Pariz 20.435, Praga 15.39, Trst 27.43, Sofija 3.75, Varšava 58.23, Madrid 87.20. Dunaj. Devize: Belgrad 12.485, Kodanji 190.10, London 34.64125, Milan 37.5050, Newyork 710.10, Pariz 27.9375, Varšava 79.63. Valute: dolarji 710.10, angleški funt 34.61, franc. frank 27.90, lira 37.54, dinar 12.40, češkoslovaška krona 21.025.

Praga. Devize: Lira 178.25, Belgrad 59.35, Pariz 132.75, London 164.60, Newyork 33.745.

Dinar: Newyork 176, Berlin 7.36, London 277.50.

VREDNOSTNI PAPIRI.

Padanje vojne škode se nadaljuje. Blaga se veliko ponuja, povpraševanje pa je ponehalo ker vse računa na nadaljnje padanje kurzov in se vzdržuje nakupov. Danes je v Belgrada škoda notirala že 423.50—425.50. 7% inv. pa vzdržuje svoj kurz.

Ljubljana. Celjska 164 den., Ljublj. kreditna 135 den., Pražedion 802.50 den., Kred. zavod 155 den., Vevče 135 den., Kranjska ind. 805 den., Ruše 265—280, Stavnja 56 den., Sešir 125 den.

Zagreb. 7% invest. pos. 89.50—90, agrari 57, vojna odškodnina 423, marec 423, april 426—427, maj 429—433, dec. 455 den., Hipo 65—66, Jugo 96.25, Pražedion 800, Ljublj. kredita 135, Sečevrana 510—520, Drava 520 den., Slavonija 13—14, Trbovlje 507—520, Vevče 140—145.

Belgrad. Narodna banka 6100, vojna odškodnina 423.50—425.50, ult. marec 429, 425, ult. april 430, 429, ult. junij 440, Izvozna banka 1090, Uradn. zadruga 555, Trg. banka 215, Rdeči križ 55, 7% inv. posojilo 91, agrari 57.

Dunaj. Podon.-savska-jadranska 79.75, Zivno 107.75, Alpine 40.85, Leykam 10.20, Trbovlje 63.90, Mundus 185, Slavonija 1.75.

BLAGO.

Ljubljana. Les: deske, smreka, monte paralelne ostrorobe, očeji. od 19 cm dalje od 13, 19, 25, 30, 40, 50 mm fko vag. nakl. post (Stajerski) 1 vag. po 540; trami merk. lepo tesani od 1/2—7/4 od 5—12 m po kupčevi noti fko vag. Sušak 4 vag. po 810; drva hrastova in cerova met. brez klad 80 vag. po 16; zakl. 35 vag. Tendence živahna. — Deželni pridelki: Pšenica 78-79 kg 2% baška 382.50—385, slav. 378.50—380, moka 0 g vag bl. plač. po prejemu, fko Ljubljana 530—535, oves baški zdrav rešetan 300, kuruza času primerno suha prompt kval. gar. 292.50—295, marec 297.50—300, april 302.50—305, maj popolnoma suha 307.50—310, činkvanti 305—312.50; ajda zdrava rešetana suha 295; zaklj. 4 vag. pšenice, 1 vag. moke. Tendence neizpremenjena.

Novi Sad. Pšenica bč. 337.50—342.50, gor. ban. 332.50—337.50, srem. 337.50—342.50, rž bč., ban. srem. 310—315, ječmen bč., ban., srem. 295—305, mac. 240—245; oves baški, banaški, sremski 250 do 260; kuruza baška 247.50—252.50, marec-april 255—260, april-maj 257.50—262.50, bela 255—260, ban. 247.50—252.50, par. Vršac 250—255, marec-april par. Vršac 255—260, srem. 247.50—252.50, par. Indija 250—255, marec-april 255—260, moka 0 g in gg 465—475, št. 2 445—455, št. 5 425—435, št. 6 370—380, št. 800—310, št. 8 220—230, otrobi: baški 207.50—215, sremski 207.50—212.50. Promet: 7 vag. pšenice, 26 vag. kuruze, 2 vag. moke, 2 vag. otrobov, 1 vag. ječmena.

Budimpešta (terminalska borza), dne 14. marca. Tendence vrsta. Pšenica: marec 32.80, 32.90, zaklj. 32.86—32.88, maj 33.42, 33.50, zaklj. 33.44—33.46, okt. 30.66, 30.54 zaklj. 30.54—30.56; rž: marec 31.80, 31.92, zaklj. 31.88—31.92, maj 31.80, 31.76, zaklj. 31.74—31.76, okt. 26.20, 26.40, zaklj. 26.34 do 26.38; kuruza: maj 27.14, 27.30, zaklj. 27.26—27.30, julij 27.70, 28, zaklj. 28—28.02.

Za duha in srce

Ruska akademija znanosti

Letno poročilo Akademije znanosti SSSR (kakor se zdaj imenuje), ki smo ga ravno prejeli, prida o izredno živahnem delovanju tega starodavnega znanstvenega zavoda, ki je eden glavnih tvorcev slovenskega kulturnega delovanja. Priloženi zemljevid kaže, da je Akademija odposlala lani nič manj kakor 44 ekspedicij. Nekatere izmed njih so praznovane za 5 in več let ter znaša število samostojno delujočih oddelkov 280. Nekateri izmed njih imajo ožje tehniške in narodno-gospodarske naloge, n. pr. hidrološko in geološko raziskovanje nove proge turktestansko-sibirske železnice, ki bo zalagala z živili edino rusko subtropično deželo, kjer raste dragoceni bombaž. V kirgizskih stepah se raziskujejo ležišča kovin, kjer bodo nastali rudniki, in se ustvarja nova smotrena konje- in ovčereja. Drugi strokovnjaki nabirajo živali, rastline in vzorce za poljedelstvo prikladnih zemljišč, da dvignejo produkcijo. Istočasno se razkopujejo stare prahistorične gomile, se zbirajo jezikoslovni, antropološki, etnološki in statistični podatki, oz. narodno blago. Ekspedicije so prepregle vso Rusijo od ledenih polj ob tečajnem krogu do ožgane srednjeazijske mongolske in karakumske puščave. Obenem s temi ožjimi nalogami je ustvarilo življenje širše, tzv. kompleksne ekspedicije. Njih cilj je vsestransko proučiti to ali ono deželo, njene zmožnosti, potrebe in prebivalstvo. Tozadevne prošnje sprejema Akademija od l. 1925. po sovjetu narodnih komisarjev SSSR in vedno ugodni tozadevnim zahtevam avtonomnih dežel, oz. republik v severno-vzhodni ter južno-vzhodni Aziji. Brez tega raziskovanja ne bi bilo mogoče pospešiti gospodarskega razvoja celotne zveze.

Prof. A. Foersman, avtor poročila, pripominja, da se je pričel razvijati delovanje Akademije šele po letu 1925, ko je postalo splošno življenje normalno. Po revoluciji in lakoti v l. 1918-23 je bilo gmotno stanje Akademije prelobo, v l. 1924-25 se je država spomnila vnovič Akademije, a vedno je bilo vse premalo denarja za njeno zunanje delovanje. Šele zdaj je zopet mogoče nadaljevati tako draga, večletna podjetja kakor n. pr. raziskovanja plavajočih ledenih polj okoli tečaja. Ne moremo naštet v tej kratki beležki številnih novih zemljevidov in knjig, katere je napisala Akademija. Samo odsek »Jakutij«, ki raziskuje to daljno deželo, je n. pr. objavil poleg istoimenske velike poljudne knjige 20 zvezkov Gradiva in 12 knjig Trudov (poročil). Obenem je zbrala 30.000 zvezkov strokovnih spisov v vseh jezikih! Novo gradivo budi zanimanje novih raziskovalcev. Akademija je ponosna na nov, številčen znanstven naraščaj, med katerim so tudi zastopani domačini iz dosedaj zanemarenih dežel: Uzbeki, Turkmeni, Jakuti in drugi.

Vlada se zaveda velike koristi, katero ima znanstveno raziskovanje za gospodarski in splošni kulturni razvoj. Letos se bo ustanovil poseben odbor za raziskovanje zveznih republik, ki bo olajšal stike Akademije z drugimi državnimi uradi ter povečal za tisk njenih

publikacij potrebna sredstva potom prispevkov vseh članov sovjetske Unije.

Knjige in revije

Anton Novačan: Herman Celjski. Drama v petih dejanjih. (Celjska kronika. Dramatski mozaik v treh delih. I. del.) 1928. Izdala in založila »Tiskovna zadruga« v Ljubljani, strani 112. Cena broš. knjigi 40 Din, v platno vezani 48 Din. — Strokovno oceno prinesemo.

Hrvatsko kolo, književno-naučni zbornik, knjiga VIII, l. 1927. »Matica Hrvatska« je letos obnovila zbornik »Hrvatsko kolo«, s čimer se predvojna tradicija zopet nadaljuje. Ta zvezek obsega med drugim novelo Ks. Gjalskega, razpravo nedavno umrlega Vl. Mažuranića: »Gabaline«, razpravo Borisa Zarnika o rasnem sestavu evropskega prebivalstva, ter razpravo Vjekoslava Klaića: »Crvena Hrvatska i Crvena Rusija«. Djuro Szabo piše o Zagrebu v 19. stol. Nikola Andrić je načel zelo koristno filološko vprašanje: »Kje nam beogradske riječi ne trebaju.« Ljubomir Marković priobčuje aktualen članek: »Iza ekspresionizma. Pokušaj bilance«, A. Sidonov pa poroča o »Moskovski školi grafike«. Tudi leposlovje je precej dobro zastopano (Ks. S. Gjalski, M. Nehajev, A. Cesarec i. dr. — Bajbo začela »Matica Hrvatska« letos izdajati tudi svojo lastno revijo.

Slovenska glasba

Nova Muzika. V založbi Glasbene Matice v Ljubljani in v uredništvu skladatelja Emila Adamiča je pravkar izšla prva številka nove revije za vokalno in instrumentalno glasbo, ki nosi naslov »Nova Muzika«, ki bo izhajala vsak drugi mesec v letu. Vsebinska t. b. zvezka je: L. M. Škerjanec: Jesenski dan za glas in klavir. Matija Bravničar: Skozi gozd je šel za glas in klavir. Kogoj Mirko: Letski motiv za glas in klavir. Slavko Osterc: Solnce v zavesti za glas in klavir. Mihovil Logar od njegovih štirih klavirskih skladb prvo: Romanco o dišavi smrekove smole. — Priloga Nove Muzike: Mala nova muzika, ki je v prvi vrsti namenjena naši mladini, ki se uči glasbe ter so posamezne skladbe tudi temu primerno pisane, prinaša na štirih straneh sledeča dela: Stanko Premrl: Otroške kolo. Josip Pavčič: Ura. Obe skladbi za glas in klavir. Dalje prinaša Slavko Osterc: Malo korčenično in Kanon Emil Adamiča za klavir. — Poleg tega je izšla tudi literarna priloga Nove Muzike s sledečo vsebino: Emil Adamič: Novi Muziki na pot. Stanko Vurnik: Nova Muzika. Slavko Osterc: Glavne struje sodobne glasbe in njih estetska upravičenost. Osič Štepec: Opera, režija, in moje stališče do obeh. Iv. Karel Sanein: Razmišljanje o smotreni vzgoji našega naraščaja. Iz domačih glasbenih listov. Osebnosti. Koncerti — opera. Razne glasbene zanimivosti. Muzikalije in knjige. — Naročnina za revijo Novo Muziko sprejema pisarna Glasbene matice v Ljubljani, Gosposka ulica 7. Celoletna naročnina znaša 100 Din. Zanimanje za to novo glasbeno revijo je že sedaj tako veliko, tako da je njen obstoj popolnoma zasiguran.